

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!



“SƏS” qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

Ilham Əliyev

SƏS



Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 073 (5793) 24 aprel 2019-cu il. “Əlinçə” Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

“Azərbaycan indi inkişafın yeni mərhələsindədir və bundan sonra iqtisadi artım çox sürətli olacaq”

*Prezident İlham Əliyev
Mərdəkan-Qala avtomobil
yolunun açılışında iştirak edib*

Səh **2**



4

Azərbaycanın Formula 1 yüksəkliyi, milli qürur hissi və Əli Kərimli kimlərin mədə təfəkkürü



4

“Anti-Azərbaycan qüvvələr xalqı çaşdırmağa çalışırlar”



7

Leyla Abdullayeva: “Ermənistan insan hüquqlarından bəhs edən hər hansı sənəd yaymağa utanmalıdır”



24 aprel 2019-cu il

“Azərbaycan indi inkişafın yeni mərhələsindədir və bundan sonra iqtisadi artım çox sürətli olacaq”

Prezident İlham Əliyev Mərdəkan-Qala avtomobil yolunun açılışında iştirak edib



Prezident İkinci Dünya müharibəsinin iştirakçılarına birdəfəlik maddi yardım verilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb



Aprelin 23-də Prezident İlham Əliyev 1941-1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə birdəfəlik maddi yardım verilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sərəncama əsasən, 1941-1945-ci illərdə İkinci Dünya müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə 1000 manat məbləğində, həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, həmin dövrdə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, döyüş cəbhələrinin arxa hüdudları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonaları daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerinə yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, Leningrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leningrad şəhərinin mühasirəsi iştirakçılarına 500 manat məbləğində birdəfəlik maddi yardım verəcək.

Bununla əlaqədar, Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan 5 milyon manat ayrılıb. Maliyyə Nazirliyi həmin vəsaitin Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin xüsusi hesabına köçürülməsini, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi isə birdəfəlik maddi yardımın bu Sərəncamda nəzərdə tutulmuş şəxslərə çatdırılmasını təmin edəcək. Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll edəcək.

Yol, infrastruktur, elektrik enerjisi ilə təchizat, qazlaşdırma, su layihələri - bütün bunlar diqqət mərkəzindədir və son illərdə bu istiqamətdə çox ciddi addımlar atılır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 23-də Bakının Xəzər rayonunda Mərdəkan-Qala avtomobil yolunun açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev sakinlərlə görüşüb. Dövlətimizin başçısı çıxışında qeyd edib ki, yol, infrastruktur, elektrik enerjisi ilə təchizat, qazlaşdırma, su layihələri - bütün bunlar diqqət mərkəzindədir və son illərdə bu istiqamətdə çox ciddi addımlar atılır:

-Sizi görməyimə çox şadam. Çox şadam ki, Mərdəkan qəsəbəsində çox gözəl infrastruktur layihələri icra edilir və yollar

salınır, qəsəbənin digər problemləri öz həllini tapır. Bu, bizim siyasətimizdir. Siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır və çox çalışırıq ki, hər bir yerdə inkişaf olsun, quruculuq, abadiyyət işləri aparılsın.

Yol inkişaf üçün əsas şərtlərdən biridir. Buzovna-Mərdəkan yolu keçən il istifadəyə verilib. Bu yol mövcud deyildi. İndi isə yoldan istifadə olunur, yolboyu binalar tikilir, ictimai yerlər, ictimai obyektlər salınır. Yəni, yol olan yerdə inkişaf da var. Azərbaycanda son illərdə bütün yerlərdə müasir yol infrastrukturunu yaradırlar, o cümlədən Bakı qəsəbələrində. İndi isə Mərdəkan-Qala yolunun açılışını qeyd edirik. Bu, əslində onu göstərir ki,

hər bir sahədə, hər bir bölgədə ən müasir standartlar tətbiq olunur.

Bildiyiniz kimi, son 15 il ərzində ölkəmizdə 15 min kilometr yol çəkilib. Hər bir yerdə, hətta dağ kəndlərində, yol olmayan kəndlərə biz yollar çəkdik. Bu gün bu yollar həm insanlara xidmət göstərir, həm biznes imkanlarını genişləndirir, fermerlər üçün yeni imkanlar yaradır və yollar keyfiyyətli salınır. Çünki Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesablamalarına görə, Azərbaycanda yolların keyfiyyəti dünya miqyasında 34-cü yerdədir. Biz çalışırıq ki, hər bir sahədə ən yüksək standartları tətbiq edək və insanları narahat edən problemləri aradan götürək.

“Azərbaycan indi inkişafın yeni mərhələsindədir və bundan sonra iqtisadi artım çox sürətli olacaq”

Prezident İlham Əliyev Mərdəkan-Qala avtomobil yolunun açılışında iştirak edib

Əvvəli Səh. 2

Ona görə mən gəlmişəm bu gün sizinlə görüşüm, bu gözəl hadisəni bir yerdə qeyd edim və sizə yeni uğurlar, qələbələr arzulayım.

Qəsəbələrarası və qəsəbədəxili yollar diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə göstəriş verilib ki, Bakı qəsəbələrində yol infrastrukturuna çox ciddi fikir verilsin və demək olar ki, indi bu proses geniş vüsət alıb. Əminəm ki, bütün qəsəbələrdə daxili yollar bərpa ediləcək və insanlara rahatlıq verəcək. Bir daha sizi təbrik edərim, sizə uğurlar arzulayıram.

Rayon sakini Altay Mansurov görülən işlərə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib:

- Hörmətli cənab Prezident, əvvəla, rayon sakinləri və aqsaqqalları adından Sizə “Xoş gəlmisiniz!” deyirəm. Bizim sakinlər, - bilirsiniz ki, Xəzər rayonunun sakinləri Sizi çox istəyirlər, - Sizi həmişə burada görməyə şad olurlar. Bu gün də biz çox şadıq ki, Siz gəlmisiniz, Sizinlə görüş keçiririk. Bu, birinci dəfə deyil. Siz bizim rayonda tez-tez olursunuz, biz görüşürük, bununla da fəxr edirik. Xoş gəlmisiniz, Sizə cansağlığı arzulayıram.

Sizin gördüyünüz işlər göz qabağındadır. Son illərdə nəinki bizim rayonda, bütün Azərbaycanda görülən işlərin hamısını biz televizorda müşahidə edirik, görürük, nə cür yollar çəkilir, hansı işlər görülür. Son zamanlar Sizin göstərişinizlə, fərmanlarınızla, sərəncamlarınızla insanların sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində çox işlər görülüb. Eyni zamanda, şəhərlərdə, qəsəbələrdə, o cümlədən bizim rayonda çox böyük işlər görülür, hamısı göz qabağındadır, su təsərrüfatını, yol təsərrüfatını demək olar. Son vaxtlar bizim rayonda da çox yollar çəkilir. Qəsəbələrarası yollar çəkilib, köhnə yollar bərpa edilib. Bu da sakinlərimizin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılmasına töhfə verir.

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun, təşəkkür edərim. Mən çalışıram və bundan sonra da çalışacağam ki, doğma xalqıma ləyaqətlə xidmət edim. Ölkə qarşısında duran bütün problemlər öz həllini tapmalıdır. Son illər ərzində görülmüş işlər göz qabağındadır. Azərbaycan müasirləşir, yeniləşir, hər bir yerdə, hər bir bölgədə və hər bir sahədə çox böyük quruculuq, abadlıq işləri aparılır.

Bu gün iqtisadi inkişaf təmin edilir. Bu il iqtisadiyyatımız 3 faiz artır, əvvəlki illərə nisbətən bu artım daha böyükdür. Düzdür, bu, bizi tam qane edə bilməz. Çünki hesab edərim ki, potensial daha böyükdür və biz iqtisadi baxımdan daha yüksək templərlə artmalıyıq. Ancaq, eyni zamanda, aparılan islahatlar və islahatların dərinləşməsi bizə əlavə imkanlar yaradır. Son illər ərzində çox böyük işlər görü-



lüb, işlər də göz qabağındadır. Ancaq biz indi inkişafımızın yeni mərhələsindəyik. Son prezident seçkiləri ərəfəsində mən bəyan etmişdim ki, növbəti dövr islahatlar dövrü olacaq. Çünki hər bir ölkə üçün islahatlar çox önəmlidir. İslahatlar yenilik, müasirlik, nöqsanların aradan qaldırılması, problemlərin həlli deməkdir. Bizdə hər bir sahə üzrə çox aydın təsəvvür və iş proqramı var. Ona görə islahatların dərinləşməsi nəticəsində əldə edilmiş nailiyyətlər əlbəttə ki, vətəndaşların rifah halını yaxşılaşdırır. Baxın, bu ilin üç ayında büdcə daxilolmaları böyük dərəcədə artıb. Yəni, vergi və gömrük orqanları plandan əlavə 200 milyon ma-



natdan çox vəsait toplayıblar. Nəyin hesabına? İslahatlar hesabına. Nəyin hesabına? Şəffaflıq hesabına, aparılmış siyasət nəticəsində. Sahibkarlar da razıdır, çünki bu gün sahibkar da bilir ki, dövlətin vergisini ödəməlidir, tam ödəməlidir və ondan başqa heç kimə heç bir ödəniş edilməməlidir. Mən indi

görürəm ki, sahibkarlarda da bu işlərə böyük inam var.

Biz daxil olan əlavə gəlirləri, ilk növbədə, sosial məsələlərin həllinə yönəldirik. Düzdür, infrastruktur layihələri də lazımdır, biz oraya vəsait ayırmasaydıq, belə yollar çəkile bilməzdi. Ancaq indiki şəraitdə biz vəsaiti daha çox insanların

rifah halının yaxşılaşdırılması üçün yönəldirik. Təsədüfi deyil ki, keçən ilin aprel ayında prezident seçkilərindən sonra imzaladığım ilk Fərman şəhid ailələrinin rifah halının yaxşılaşdırılmasına yönəldilmişdir. Şəhid ailələrinin 11 min manat ödənişin təşkil edilməsi bizim niyyətimizi göstərir və bu ödənişlər aparılır. Ondan sonra qəbul edilmiş qərarlar, imzaladığım fərmanlar da bir məqsədi güdür ki, vətəndaşlar daha da yaxşı yaşasınlar. Minimum əməkhaqqı, minimum pensiya təxminən 40 faiz artırılıb. Mən bu yaxınlarda demişəm, artım faiz baxımından böyük olsa da, bizi qane edə bilməz. Çünki biz daha da yüksək həddə çatmalıyıq və bunu etmək üçün daha da fəal işləməliyik. Sosial müavinətlər orta hesabla iki dəfə, köçkünlərə, şəhid ailələrinə verilən müavinət, tələbə təqaüdləri 50 faiz artıb. Bir çox önəmli fərman və sərəncamlar im-

zalanmışdır ki, insanların rifah halını, biznes mühitini yaxşılaşdırır və bu istiqamətdə işlər davam etdiriləcək. Çünki minimum əməkhaqqı, minimum pensiyaların qaldırılması daimi proses olmalıdır.

Azərbaycan indi inkişafın yeni mərhələsindədir və bundan sonra iqtisadi artım çox sürətli olacaq. Nəzərə alsaq ki, bizim neft-qaz sahəsində apardığımız siyasət öz bəhrəsini verir, yaxın gələcəkdə Cənub Qaz Dəhlizi işə düşəcək. Bu, əlavə gəlir gətirəcək və gəlir də vətəndaşların rifah halının yaxşılaşmasına yönəldiləcək.

Daha sonar Xəzər Rayon Ziyalılar Cəmiyyətinin sədri Təvəkkül Səlimov da rayonun sosial-iqtisadi inkişafına göstərdiyi diqqətə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib. Dövlətimizin başçısı yolun rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdi. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

24 aprel 2019-cu il

Azərbaycanın Formula 1 yüksəkliyi, milli qürur hissi və Əli Kərimli kimilərin mədə təfəkkürü

Yirmi beş il tarixi nöqtəyi-nəzərdən dövlət qurmaq üçün çox qısa bir dövrdür. Geosiyasi və daxili proseslər sabit məcrada cərəyan edirsə, milli dövlətin formalaşması üçün bu müddət yetərli hesab oluna bilər, lakin onun inkişafı daha çox zaman və güc tələb edir. Əgər hər hansı bir xalq cəmi 25 ilə, olduqca gərgin beynəlxalq və regional şəraitdə sabit və milli birliyə söykənən vətəndaş birliyi yarada bilibsə, güclü iqtisadiyyata, yüksək beynəlxalq nüfuzla malik, regionun siyasi, iqtisadi və humanitar mərkəzinə çevrilən və global proseslərdə öz sözünü deməyə qadir müstəqil bir dövlət qurmağı bacarıbsa, o xalq və həmin xalqı təmsil edən iqtidar, həqiqətən də böyük alqışa layiqdir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun "Azərbaycanın Formula 1 yüksəkliyi, milli qürur hissi və Əli Kərimli kimilərin mədə təfəkkürü" adlı məqaləsində yer alıb.

Əli Həsənov məqaləsində daha sonra yazır: "İndi heç kim üçün sirr deyil ki, Azərbaycandakı bugünkü iqtidar xalqa söykənərək özünü tam təmin edən, milli iradəsinə söykənən, dayanıqlı və gündən-günə inkişaf edən bir dövlət qurub. Bu mənada, biz ümum-millili lider Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu və Prezident İlham Əliyevin idarəçiliyi dövründə bütün mümkün yüksəklikləri fəth edən Azərbaycanımızı təkcə Vətənimiz olduğuna görə deyil, həm də, sözün əsl mənasında, qüdrətli olduğuna görə sevirik.

Bizim gücümüz təkcə enerji resurslarında, əlverişli coğrafiyada deyil, həm də bütün bunları real gücə çevirən Prezident İlham Əliyevin düzgün, milli maraqlara uyğun, prinsipial və ardıcıl siyasətindədir. Bunu görmək və başa düşmək üçün təbii şərtlərlə zəngin olub öz gələcəyini qura bilməyən bir sıra ölkələrin nümunəsinə nəzər salmaq kifayətdir. Buna görə də istər daşılmaq, istərsə də xaricdə bəzi şəxslər və təşkilatlar tərəfindən Azərbaycana və mövcud hakimiyyətə qarşı irəli sürülən ittihamlar hədəfətsiz olur, səmimi səsənlər və təbii ki, ictimaiyyət tərəfindən də qəbul olunmur.

Axı onlar iqtidarı nəyə görə tənqid edirlər? Məsələn, AXCP sədri Əli Kərimli öz Facebook səhifəsində iddia edir ki, bu günlərdə Bakıda növbəti dəfə start götürəcək Formula 1 yarışları "zülmüdür", kimlərsə pul qazanması, hakimiyyətin təbliği üçün vasitədir. Sən demə, dünyada idman yarışları sırasında populyarlığına görə üçüncü sırada yerləşən Formula 1 səbəbindən avtomobillərin şəhərin mərkəzində hərəkətinin məhdudlaşdırılması insanların "əsəbini tarıma çəkir".

Təbii ki, bu, özünü siyasətçi adlandıran, partiya rəhbəri hesab edən birinə yaraşmayan, olduqca qərəzli yanaşmadır. Çox təəssüf ki, bəziləri müxalifətçilik missiyasının əsl mahiyyətini başa düşmür və anlamırlar ki, cəmiyyətdəki prosesləri, hadisələri yaxından izləmək imkanına malik və siyasi cəhətdən kifayət qədər yetkin olan vətəndaşlarımız davamlı şəkildə bədbinlik aşılamaq, hər şeyi qara rəngdə, öz siyasi maraqlarına uyğun təsvir edən in-



sanların səmimiyyətinə inanmır.

Formula 1 onlarla ölkədə nümayiş etdirilir, bütün dünyada 500 milyonluq izləyici auditoriyasına malikdir. Deməli, yarım milyard insan Bakı şəhərinin müasir görünüşünü seyr edir, paytaxtımızla vizual tanış olur. Təbii ki, ildən-ildən ölkəmizə gələn turistlərin sayının artmasında bu yarışmanın böyük payı var. Bundan başqa, Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətində 113 daimi işçi çalışır, yarışlar yaxınlaşdıqca işə cəlb olunanların sayı artır və təxminən min nəfəri ötür. Əminəm ki, yüksək əməkhaqqı alan mindən çox insan, onların ailə üzvləri heç də Əli Kərimlinin bədbin iddialarını bölüşmürlər.

Eləcə də yarışmanı maraqla izləyən on minlərlə vətəndaşımız da bu idman bayramından böyük zövq alır və heç də müvəqqəti tıxac haqqında düşünmür. Statistika göstərir ki, 2018-ci ildə Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisində ümumilikdə 94 min tamaşaçı iştirak edib. Müxalifətin əsəbi gərginliyini və bu qədər sərt reaksiyasını başa düşmək olar: bu rəqəm "Məhsul" stadionuna toplaşanların sayından ən azı 30 dəfə çoxdur.

Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisi könüllülük hərəkatının inkişafına mühüm töhfə verir, gənclərimizin daxili potensialının açılması, onların öz bacarıqlarını nümayiş etdirməsi üçün əlverişli şərait yaradır. Yəni də statistika əsasən, 2016-cı ildə bu yarışlara 5 min, sonrakı illərdə isə 3 min könüllü cəlb edilib. Sevindirici haldır ki, gənclərimiz könüllülük hərəkatına böyük həvəslə qoşulur və ötən 4 il ərzində könüllü olmaq üçün müraciət edənlərin sayı 50 min nəfəri ötür.

Onu da qeyd etmək istərdim ki, Formula 1-i izləmək üçün ölkəmizə gələn xarici turistlərin, avtomobilseverlərin sayında da ildən-ildən ciddi artım müşahidə olunur. Builki yarışmanı izləmək üçün 78 ölkədən avtomobil həvəskarı Azərbaycana təşrif buyurub. Lakin bu, nisbi göstəricidir. Qeyd etdiyimiz kimi, bütün dünyaya nümayiş etdirilən Qran-Prinin milyonlarla izləyicisi Bakının gözəlliyini seyr edir və onların bir qismi növbəti illərdə ölkəmizə turist kimi gəlir.

Gürsel Baran: Rəsmi Bakı ilə Ankaranın bir çox sahələrdə əməkdaşlıq imkanları mövcuddur

"Rəsmi Bakı ilə Ankaranın bir çox sahələrdə əməkdaşlıq imkanları mövcuddur." Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Ankar Ticarət Palatasının sədri Gürsel Baran deyib. O bildirib ki, paytaxt Ankara Türkiyənin əsas neqliyyat mərkəzlərindən biridir. Buna görə də, Ankaradan xarici ölkələrə və əks istiqamətdə aviareyslərin sayını artırmaq qarşısındakı mühüm vəzifələrdəndir. Artıq Türk Hava Yollarının Ankara-Bakı-Ankara reysi fəaliyyətə başlayıb. Bu reyslər turizm və iqtisadi cəhətdən də iki ölkə üçün yeni imkanlar yaradacaq. G.Baran qeyd edib ki, Ankara müdafiə sənayesinə görə dünyada əsas yerlərdən birini tutur. Bundan başqa, səhiyyə turizminə, böyük sərgi və konfransların keçirilməsinə görə də üstün mövqeyə sahibdir: "Rəsmi Bakı ilə Ankara arasında ən çox təhsil sahəsinə diqqət yetirilməlidir. Azərbaycan müstəqillik elan etdikdən bu günə qədər 125 min azərbaycanlı tələbə Türkiyədə təhsil alıb. Hazırda isə 15 min tələbə təhsilini davam etdirir. Bu sayı daha da artırmaq mümkündür. Ümumiyyətlə Ankara-Bakı aviareysi açıldığı üçün iki qardaş ölkə arasında iqtisadi sahədə daha çox layihələr həyata keçirmək olar".

2016-cı ildə ilk Formula 1-in şərtləri açıqlananda müxalifət bu yarışmanın təşkilinə 50 milyon dollar sərf olunacağını ciddi tənqid etdi. Dərhal riyazi hesablamalar aparıldı: bu pula neçə qaçqının güzəranını yaxşılaşdırmaq, neçə müəllimin maaşını artırmaq, neçə az-təminatlı ailəyə əlavə yardım vermək olar və s. Təbii ki, istənilən siyasi qüvvə, siyasətçi xalqın güzəranı, ayrı-ayrı təbəqələrin ehtiyaclarının daha yaxşı ödənilməsinin yollarını axtarmalı və bu məsələdə öz mövqeyini bildirməlidir. Lakin öz siyasi maraqlarına uyğun yox, obyektiv, qərəzsiz, olduğu kimi.

"PricewaterhouseCoopers" (PwC) beynəlxalq audit şirkətinin 2017-ci ilin sonlarında apardığı müstəqil araşdırmanın nəticələrinə görə, Bakıda keçirilmiş ilk iki Formula 1 yarışması ölkə iqtisadiyyatına ümumilikdə 277.3 milyon dollar gəlir gətirib. Yəni, yarışların iki ilinə yatırılan 100 milyon dollar iki dəfədən çox qazanc verib. O da bəllidir ki, əsas xərclər - müvafiq avadanlıqların alınması, bu və ya digər infrastruktur qurğularının quraşdırılması yarışın ilk ilində həyata keçirilir, sonrakı illərdə xərclər get-gedə azalır. Deməli, bu və növbəti illərdə qalan qazanc daha da çox olacaq.

Formula 1 həm də dövlətin nüfuzunun, prestijinin göstəricisi, qürur mənbəyidir. Dünyada bu miqyasda tədbirlərə ev sahibliyi edə biləcək dövlətlərin sayı heç də çox deyil. Bunun üçün lazımı infrastruktur, çəvik qərarlar qəbul edib həyata keçirmək əzminə, təhlükəsizliyi təmin etmək qüdrətinə malik olmaq gərəkdir. Azərbaycan isə Avropa Oyunlarının keçirildiyi ilk ölkə olmaqla, IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına, çoxsaylı müxtəlif idman növləri ilə bağlı beynəlxalq yarışlara ard-arda ev sahibliyi etməklə kifayət qədər böyük kütləvi tədbirləri təşkil etməyə, təhlükəsiz şəraitdə keçirməyə hazır olduğunu nümayiş etdirib.

Formula 1 yarışının rəhbərliyindəki dəyişikliklər zamanı aparılmış təhlillər də göstərdi ki, Azərbaycan paytaxtı bu yarışların keçirilməsi üçün ən مناسب məkənlərdən biridir. Beləliklə, sadaladığımız faktlar da göstərir ki, Formula 1 Azərbaycanın dünyada təbliği, insanların işlə təmin olunması, gənclərin ictimai faydalı fəaliyyətə cəlb edilməsi, ölkəyə turist axınının güclənməsi, ən əsası isə, ölkənin iqtisadi mənafeyi baxımından olduqca faydalı tədbirdir. Buna görə də istər hakimiyyət, istərsə də bütövlükdə cəmiyyət tıxacda allergiyası olan bir-iki siyasi çıxalın iddialarını qəbul etmir və etməyəcək də. Hamınızı bu gözəl idman yarışını seyr etməyə dəvət edirik".

"Anti-Azərbaycan qüvvələr xalqı çaşdırmağa çalışırlar"

"Azərbaycan bir sıra beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq edir. Azərbaycan-Avropa İttifaqı sazişinə imza atılmamış bu məsələyə kölgə salmaq istəyən qüvvələr ortaya çıxır". Bunu Milli Məclisin komitə sədri Siyavuş Novruzov parlamentin dünən keçirilən plenar iclasında çıxış edərkən deyib.

Sazişlə bağlı bəzilərinin tənqidi bəyanatlarla çıxış etdiyini deyən deputat söyləyib ki, həmin qüvvələr tərəfindən indiyədək Dağlıq Qarabağla bağlı bir kəlmə belə eşidilməyib: "Anti-Azərbaycan qüvvələr başqa-başqa fikirlər ortaya ataraq, xaricdə və daxildə ölkəmizə qarşı çalışan qüvvələr müxtəlif fikirlərlə xalqı çaşdırmağa çalışırlar. Azərbaycanda gedən islahatlar həmin qüvvələri narahat edir. Onlar bu və ya digər şəkildə uğurlara kölgə salmağa çalışırlar. Hətta öz aralarında dava salıb bir-birilərinə ziyan vurmaqla bunu da dövlətin üzərinə atmağa çalışırlar".

Nailə Məhərrəmov

İsveçrə portalı ermənilərin törətdiyi qırğınlardan yazır



İsveçrənin "www.zeitung.ch" portalında "Əmin-aman dünya üçün ümidlər" sərlövhəli yazı yerləşdirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, 24 aprel - qondarma "erməni soyqırımı" qurbanlarının anım günü ərəfəsində yayılan yazıda əslində soyqırımının kimlər tərəfindən törədildiyi faktların dili ilə təqdim edilir.

1918-ci ildə erməni millətçilərinin "Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyası ilə Bakıda və Azərbaycanın digər regionlarında dinc əhaliyə divan tutması barədə məlumat verilir. Məqalədə inqilabi ideyalar pərdəsi altında Bakı Sovetinin sədri Stepan Şaumyanın sərəncamında olan altı min əsgərin "Daşnaksütyun" partiyasının minlərlə üzvü ilə birlikdə qırğınlar törətməsindən bəhs olunur. Məqalədə, həmçinin 1918-ci il hadisələrini öz gözələri ilə gören müxtəlif şəxslərin xatirələrindən iqtibaslar gətirilir, rəsmi sənədlər əsasında Azərbaycanın müxtəlif mahallarında ermənilər tərəfindən məhv edilən kəndlərin sayı göstərilir.

Qeyd edilir ki, azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən və "Böyük Ermənistan" ideyasını gerçəkləşdirməyə çalışan müttəşkil erməni dəstələri öz havadarlarının köməyi ilə minlərlə azərbaycanlıyı qətlə yetirib. 1918-ci ilin təkə mart-aprel aylarında Bakıda, Şamaxıda, Qubada, Muğanda və Lenkeranda 50 mindən çox insan öldürülüb. Buna görə də 31 mart Azərbaycan parlamentinin qərarı ilə Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü elan edilib.

Yekunda qeyd edilir ki, bütün bu baş verənlər Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin aradan qaldırılması üçün bütün formaları nəzərdən keçirməyə və sülh yolu ilə həllin tapılması üçün yeni impuls axtarmağa əsas verir. Ermənistan ordusunun işğal etdiyi əraziləri tərk etməyi təqdirə vətəndən qovulmuş və məcburi köçkünə çevrilmiş azərbaycanlılar əsrlər boyu olduğu kimi yenidən ermənilərlə dinc birgəyaşayışa keçirilməlidir.

Bu gün Azərbaycanın son on beş ildə əldə etdiyi möhtəşəm, əzəmətli inkişafı ölkə Prezidenti İlham Əliyevin adı və Onun, bilavasitə həyata keçirdiyi düşünülmüş siyasətlə bağlıdır. On beş il... Bu on beş il tarix baxımından qısa bir dövr ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı 3 dəfə artıb və bu, inkişafımızın əsasında dayanan fundamental və ciddi amildir.

Bu illər ərzində Azərbaycanda həyat günbəgün dəyişir. İnsanların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması ilə yanaşı, Azərbaycanın siması yeniləşir. Dəyişən təkə Azərbaycanın gözlə görünən realıqları deyil, eyni zamanda, insanların düşüncələri də dəyişib. Çünki bugünkü Azərbaycan vətəndaşı həyata başqa nəzərlərlə baxır, özünə və ölkəsinin bundan da daha böyük uğurlar əldə edəcəyinə inanır. Bu inam hər il görüldən daha böyük uğurların nəticələrini gördükcə, sabaha daha böyük bağlılıqla inanır.

Bu yerdə Prezident İlham Əliyevin 2003-cü ildə keçirilən andiçmə mərasimində söylədiyi bu fikirləri bir daha yada salmaq istərdim: "Mən Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinə inanıram. Əminəm ki, ölkəmiz bundan sonra da inkişaf edəcək, daha da güclənəcəkdir. Azərbaycanda demokratiya daha da inkişaf edəcək, siyasi plüralizm, söz azadlığı təmin olunacaqdır. Ölkəmiz müasir dövlətə çeviriləcəkdir. Bütün bunları etmək üçün Azərbaycanda çox işlər görmək lazımdır. Ancaq bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycanı güdrətli dövlətə çevirmək üçün, ən başlıcası, ölkədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdəndən çıxış edərkən, mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm."

Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqqörən inkişaf strategiyası nəticəsində son 15 ildə dayanıqlı və davamlı iqtisadi inkişafa nail olan, dünyadakı nüfuzu durmadan artan, regionun siyasi, iqtisadi və mədəni mərkəzinə çevrilən ölkəmiz bu gün müəyyən edilmiş hədəflərə doğru inamla irəliləyir, ötən hər il bütün sahələrdə əldə olunan böyük uğurlarla tarixə düşür. Bu nailiyyətlərin əldə edilməsində müstəsna rolunu alan dövlət proqramları regionların iqtisadi potensialının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına, infrastruktur təminatının, kommunal xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yaxşılaşmasına, müasir müəssisələrin açılmasına səbəb olmuş, Azərbaycanı bütün bölgələrində dinamik tərəqqi yaşayan bir ölkəyə çevirmişdir.

Dövlət başçısı əldə olunan nailiyyətlərinə görə Azərbaycan bu gün dünya miqyasında böyük nüfuzə malik olduğunu demişdir: "İqtisadi baxımdan 15 il ərzində, Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci dövlət yoxdur. Hətta böhranlı illərdə də biz öz iqtisadi gücümüzü qoruya bilməmişik". Bu gün hər kəsə bellidir ki, Azərbaycan özünü təmin edən, milli köklərə əsaslanan, eyni zamanda, dünya birliyinin etibarlı və layiqli üzvü olan dövlətdir. Beynəlxalq münasibətlərin dəyişdiyi, qloballaşan dünyada yeni məsələlərin, yeni çağırışların ortaya çıxdığı bir zamanda, Azərbaycanda həyata keçirilən siyasi və iqtisadi islahatlar uğurlu nəticələr verir.

Son 15 ildə Azərbaycan dünyanın heç bir dövlətinə müəssər olmayan sürətli inkişaf yolu keçib. Təkə bir fakta nəzər yetirək. Azərbaycan 15 il öncə, 1,8 milyard dollar valyuta ehtiyatına sahib idisə, bu gün həmin rəqəm 24 dəfə artaraq, 44,3 milyard dollara yüksəlib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu islahatlarının uğurlu gedişini şərtləndirən əsas səbəb onların təməl prinsiplərinin düzgün müəyyənləşdirilərək hazırlanması və qlobal çağırışlardan lokal gerçəkliyədək bütün tələb-şərtlərə uyğunlaşdırılmasıdır. Prezident İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin ilin birinci yarısının yekunlarına həsr olunan iclasında görüldən işləri belə dəyərləndirib: "Əlbəttə ki, bizim inkişafımızın təməlinə həm düşünülmüş siyasət, həm güclü iradə, eyni zamanda, güclü iqtisadiyyat dayanır. Biz güclü iqtisadiyyat qura bilməmişik, bu gün heç kimdən asılı deyilik, özümüz öz taleyimizin sahibiyik və iqtisadi sahədə böyük uğurlar əldə etmişik. Son 15 ilin göstəriciləri bunu əyani sübut edir. İqtisadi baxımdan 15 il ərzində Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci dövlət yoxdur. Hətta böhranlı illərdə də biz öz iqtisadi gücümüzü qoruya bilməmişik".

Son 15 il - Düşünülmüş siyasət, uğurlu nəticələr, real perspektivlər

İlham Əliyev: "Azərbaycan son 15 ildə dünyanın heç bir dövlətinə müəssər olmayan sürətli inkişaf yolu keçib"



Əlbəttə ki, bütün bu uğurlu göstəricilər beynəlxalq reyting agentliklərinin illik hesabatlarında da öz əksini tapır. Belə ki, "Doing Business 2018" hesabatında Azərbaycan 8 pillə irəliləyərək, 190 ölkə arasında 65-ci pillədən 57-ci yerə yüksəldi. Aparılan davamlı iqtisadi islahatların məntiqi nəticəsi olaraq, Azərbaycan 8 pillə irəliləməklə yanaşı, Avropa və Mərkəzi Asiya regionu üzrə ən islahatçı 3 ölkədən biri kimi müəyyənleşdi.

Azərbaycanın mövqeyinin dünyanın ən mötəbər reytinglərində irəliləməsi, bilavasitə Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan kompleks iqtisadi islahatlar siyasətinə beynəlxalq ictimaiyyətin verdiyi yüksək qiymətdir. Bir sözlə, milli iqtisadiyyatın əsas inkişaf istiqamətlərini, iqtisadi təhlükəsizliyini təmin edən Azərbaycan dövləti artıq dünya iqtisadi düzenində özünəməxsus mövqeyini müəyyənleşdirib və bəzi dövlətlərdən fərqli olaraq, özünün növbəti uğurlu inkişaf modelini seçib. Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilən davamlı islahatlar nəticəsində, Azərbaycan dünya iqtisadiyyatında yeni çağırışlara cavab verir.

Son 15 ildə 2 milyona yaxın yeni iş yerləri açılıb

Azərbaycanda aparılan güclü sosial siyasət ölkədə sosial təminat sisteminin dəildən-ildə güclənməsinə şərait yaradır. Buna misal olaraq, son 15 ildə pensiyalarda 11,3 dəfə, ümumilikdə, dövlət büdcəsinin sosial-yönlü xərclərində 10 dəfə, o cümlədən, sosial müdafiə və sosial təminat xərclərində 11 dəfə artım qeydə alınıb.

Son 15 ildə Azərbaycan bir çox ölkələrə nümunə göstərilən əldə etdiyi uğurlardan biri də yeni iş yerlərinin açılması olub.

Bu işə təsadüfi deyil. Hələ 2003-cü ildə prezidentliyə namizəd olan Cənab İlham Əliyev dövlət başçısı seçiləcəyi halda, ölkədə 1 milyon yeni iş yerinin açılacağı vədini vermişdi. Amma bu vədinə 5 ildə yox, 4 ildə əməl etməsindən sonra heç kəsə şübhə qalmadı ki, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanda yeni iş yerlərinin açılması ilə bağlı xalqa verdiyi söz quru təbliğat yox, hakimiyyətin düşünülmüş sosial-iqtisadi inkişafa hesablanan dövlət siyasətidir. Məhz bu siyasətin nəticəsində, 15-20 il əvvəl iş yerinə və məişət problemlərinə görə boşalmış kəndlərimiz, rayon mərkəzlərimiz yenidən dirçəlir, uzun illər sahibsiz qalmış sahələr yenidən əkilib-biçilir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında iş yerlərinin açılmasının daimi proses olduğunu bildirib: "Azərbaycanda, ümumiyyətlə, son 15 ildə 2 milyona yaxın yeni iş yeri yaradılıb". Dövlət başçısı onu da bildirib ki, bunun hesabına Azərbaycanda işsizlik keçən ilin yekunlarına görə 5 faiz səviyyəsində olubdur: "Bütün mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumları Azərbaycanda işsizliklə, yoxsulluqla bağlı mübarizəni çox yüksək qiymətləndirir. Bunu gündəlik həyatda görürük. Hesab edirəm ki, iş yerlərinin açılması daimi proses olmalıdır, çünki əhali artır və potensial kifayət qədər böyükdür".

"Siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır"

Ölkəmizdə vətəndaşlarımızın həyat səviyyəsinin yaxşılaşması orta aylıq əmək haqqının dinamikasında da özünü göstərir. Son on iki ildə respublika üzrə orta aylıq əmək haqqı on dəfəyə yaxın artmış, əhəlinin sosial rifahı halının yüksəlməsi minimum əmək haqqının dinamikasında özünü daha qabarıq şəkildə göstərir. Minimum əmək haqqı 2000-ci ildə 1,1 manat təşkil edirdisə, bu göstərici ötən il 93,5 manat təşkil etmişdir. Pensiyaların orta aylıq məbləğinin artım dinamikası, orta aylıq əmək haqqı və orta aylıq pensiya nisbəti də son illərdə müsbət istiqamətdə sürətli şəkildə dəyişməkdədir. Orta aylıq pensiya

2000-ci ildə 117 manat yüksəlmiş, başqa sözlə, 10 dəfədən çox artmışdır.

Qısqançlıqla qarşılanan həqiqətlər

Göründüyü kimi, bütün çətinliklərə baxmayaraq, məhz ölkə Prezidentinin düşünülmüş siyasətinin nəticəsidir ki, hətta böhranlı illərdə Azərbaycan sürətlə inkişaf edə bilir. Belə ki, iqtisadi potensialın gücləndirilməsi, müasir sosial infrastrukturun yaradılması, minlərlə istehsal müəssisəsinin, nəhəng zavod və fabriklərin, yeni iş yerlərinin açılması, əmək haqlarının, pensiyaların, müavinətlərin ardıcıl şəkildə artırılması əhəlinin sosial durumunun əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmasına səbəb olub. Amma buna baxmayaraq, bəzi daxili siyasi qruplar və xarici dairələr, onlara qulluq edən mətbuat əsassız, qərəzli şəkildə həyata keçirilən siyasəti ləkələməyə, onun əhəmiyyətini azaltmağa çalışır. Bu mənada, bir sıra müxalifət funksionerləri, mətbuatı Azərbaycanda əmək haqlarının, pensiyaların, təqaüdlərin artırılması ilə bağlı son sərəncamları öz maraqlarından irəli gələn siyasi manipulyasiya obyektinə çevirmək üçün müəyyən cəhdlər göstərirlər. Əgər ölkəmizdə son 15 ildə əmək haqlarının müəmmadi qaydada yüksəldilməsini nəzərə alsaq, bu iddianın düzgün olmadığını görmüş olarıq. Bu baxımdan, elementar bir müqayisəni vermək istərdim. Əgər Azərbaycanda 2013-cü ilin dövlət büdcəsi 25 milyard dollar təşkil edirdisə, Ermənistanın dövlət büdcəsi isə 2,5 milyard dollardır. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycanın dövlət büdcəsi Ermənistanın 10 dəfə çoxdur. Eyni zamanda, Gürcüstanın dövlət büdcəsi 4,8 milyard dollardır. Bu da, ondan xəbər verir ki, Azərbaycanın dövlət büdcəsi Gürcüstandan 5 dəfə çoxdur.

Beləliklə, bütün bunlar o deməkdir ki, dövlət başçımız növbəti illərdə də Azərbaycan Prezidenti kimi Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən başlanan, ölkəmizi böyük perspektivlərə doğru aparən uğurlu inkişaf strategiyasını davam etdirəcək və xalqımızın rifah halı daim yüksələcək.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

24 aprel 2019-cu il

Dünən Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. Parlamentin sədri Oqtay Əsədov gündəliyi təqdim edib. İclasın gündəliyinə 19 məsələ daxildir.

Əvvəlcə cari məsələlər müzakirə olunub. Sonra gündəlikdəki məsələlərə baxılıb. İlk olaraq İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkəti Yayım Şurası üzvlərinin seçilməsi məsələsinə baxılıb. Milli Məclisin mədəniyyət komitəsinin sədri Rafael Hüseynov məsələ barədə məlumat verərək qeyd edib ki, 5 şəxs İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkəti Yayım Şurasına namizəd seçilib. İrəli sürülmüş namizədlər arasından hər təşkilatdan bir nəfər olmaqla 6 il müddətinə təsdiq ediləcək.

Müzakirələrdən sonra məsələ səsverməyə çıxarılıb. Namizədlikləri idman federasiyaları tərəfindən irəli sürülən Yusif Babanlı, dini konfessiyalar tərəfindən irəli sürülən Salman Musayev, yaradıcılıq təşkilatları tərəfindən irəli sürülən Zemfira Qafarova İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkəti Yayım Şurasının yeni üzvləri seçiliblər.

Milli Məclis sədrinin birinci müavini, müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov "Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında" və "Əmək pensiyaları haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, mövcud qanunvericiliyə əsasən kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat subyektlərinin hərbi qulluqçularının pensiyası onların xidmətdən tərxis olunan günə aldıkları pul təminatından hesablanır. "Əmək pensiyaları haqqında" Qanunun 1.0.5-ci maddəsində pul təminatı dedikdə hərbi qulluqçuların hərbi xidmətdən buraxıldığı günə aldıkları miqdarda (sonrakı artımlar da nəzərə alınmaqla) aylıq vəzifə maaşından, rütbə maaşından, xidmət illərinə görə əlavədən, ərzaq payı əvəzinə verilən pul kompensasiyasından, vəzifə maaşından hesablanan digər əlavələrdən (büdcədən kənar vəsaitlər hesabına hesablanan əlavələr və digər ödənişlər istisna olmaqla), artımlardan ibarət olan məbləğ başa düşülür.

"Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında" Qanunun 20.3-cü maddəsinə müvafiq olaraq kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat subyektlərinin hərbi qulluqçularına pensiya təyin edilən zaman onların xidmətdən tərxis olunan günə aldıkları miqdarda bütün növ pul təminatı (ərzaq payı əvəzinə verilən pul kompensasiyasından başqa digər növ kompensasiya, birdəfəlik ödəmələr və müavinətlər istisna olmaqla) nəzərə alınır.

Qeyd olunan şəxslər xidmətdən tərxis olunmazdan əvvəl sərəncama götürülür, bir müddət sərəncamda qalır, daha sonra isə xidmətdən tərxis olunurlar. Belə olan halda onların pensiya hesablanan pul təminatının məbləği aşağı olur. Belə ki, bu hallarda birbaşa xidmətlə əlaqədar bəzi əlavələr (məxfi sənədlərlə iş, peşəkarlığa, mühüm tapşırıqlara, xidmətdə fərqlənməyə görə əlavələr) və sonrakı artımlar pensiyada nəzərə alınmır.



Milli Məclisin plenar iclasında 19 məsələ müzakirə olunub

Qanunvericilik təşəbbüsü hüququ subyekt bu təklifi kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat subyektlərinin pensiya təminatının yaxşılaşdırılması məqsədi ilə təqdim edib.

Bu baxımdan layihədə təklif olunur ki, kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat subyektlərinin hərbi qulluqçuları sərəncamdan tərxis olunarkən onların pensiyası sərəncama götürüldüyü günə aldıkları pul təminatından hesablanın. Layihənin maliyyə tutumu digər aidiyyəti dövlət orqanları ilə yanaşı, Maliyyə Nazirliyi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə də razılaşdırılıb. Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul olunub.

Mülki Məcəllədə dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini təqdim edən hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli deyib ki, qanun layihəsi "Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1297-VQD nömrəli Qanununun icrası məqsədi daşıyır. Həmin Qanuna əsasən daşınmaz əmlak mülkiyyət hüququnu təsbit edən ipoteka kağızı elektron sistem vasitəsilə qeydiyyatla alınır və sənədsiz qiymətli kağız hesab olunur. Daşınmaz əmlak üzərində ipoteka hüququnu təsbit edən ipoteka kağızı sənədsiz adlı qiymətli kağız formasında rəsmiləşdirilir. Həmin dəyişikliyə uyğun olaraq, 194.5-ci maddədən "sənədlilik" sözü çıxarılır. Qanun layihəsi səsvermə yolu ilə qəbul olunub.

İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi barədə məlumat verib. Bildirib ki, qanun layihəsi "Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 oktyabr tarixli 1297-VQD nömrəli Qanununun icrası məqsədi ilə hazırlanıb. Həmin Qanuna əsasən "daşınmaz əmlak üzərində ipoteka hüququnu

təsbit edən ipoteka kağızı"nın tərtibi, qeydiyyatı və sair ilə bağlı xüsusi müddəalar müəyyən edilib və bu məsələlərin Mülki Məcəlləyə və "İpoteka haqqında" Qanuna uyğun olaraq tənzimlənməsi nəzərdə tutulur. Qanun layihəsi səsə qoyularaq təsdiq olunub.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli "Əmək pensiyaları haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. Bildirib ki, nəzərdə tutulan dəyişikliklər "Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 25 fevral tarixli Sərəncamına uyğunlaşdırmaq məqsədi daşıyır. Qanun layihəsi səsvermə yolu ilə qəbul edilib. İclasda, həmçinin "Müflisləşmə və iflas haqqında" Qanuna təklif olunan dəyişikliklər də səsə qoyularaq təsdiqlənib.

Sonra Mülki Məcəllədə dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinə birinci oxunuşda baxılıb. Qeyd olunub ki, qanun layihəsi yük daşınması müqaviləsinin, o cümlədən yük göndərən anlayışının dəqiqləşdirilməsi, daşıyıcı və yük alan anlayışlarının müəyyən olunması, habelə yük göndərən və ekspeditorun (daşıyıcılar vasitəsilə yüklərin ilkin yerindən təyinat yerinə daşınmasını öz adından, lakin yük göndərən hesabına təşkil edən şəxsin) məsuliyyətinin gücləndirilməsi məqsədilə hazırlanıb. Qanun layihəsi səsə qoyularaq təsdiq olunub.

Aqrar siyasət komitəsinin sədri Eldar İbrahimov "Fitosanitar nəzarəti haqqında" Qanunda və İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini ikinci oxunuşda təqdim edib. Bildirib ki, nəzərdə tutulan dəyişikliklər fitosanitar nəzarəti və dövlət fitosanitar xidməti sahələrində fəaliyyət göstərən aidiyyəti dövlət orqanlarının səlahiyyət bölgüsünün dəqiqləşdirilməsini və qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələri ilə bağlı məsələləri nəzərdə tutur. Belə ki, "Fitosanitar nəzarəti haq-

qında" Qanuna edilmiş dəyişikliyə əsasən, fitosanitar nəzarəti sahəsində səlahiyyətlər Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinə, dövlət fitosanitar xidməti sahəsində səlahiyyətlər isə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə həvalə olunur. Sonra təklif olunan dəyişikliklər səsə qoyularaq təsdiqlənib.

İclasda "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında", "Lisenzia və icazələr haqqında", "Məktəbəqədər təhsil haqqında" və "Peşə təhsili haqqında" qanunlarda dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirə edilib. Bildirilib ki, təklif olunan bu dəyişikliklər uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır və qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə və dəqiqləşdirilməsinə xidmət edir. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq təsdiq edilib.

Milli Məclis sədrinin müavini, təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Valeh Ələsgərov Su, Meşə, Torpaq və Şəhərsalma və Tikinti məəcəllələrində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini ikinci oxunuşda təqdim edib. Bildirib ki, həmin məəcəllələrə Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) ilə bağlı müvafiq dəyişikliklər edilir. ƏMTQ-nin əsas məqsədi qeyd olunan qanunun əlavəsində göstərilən fəaliyyət həyata keçirilərkən ətraf mühitə və insan sağlamlığına mümkün mənfi təsirlərin aşkara çıxarılması, onların aradan qaldırılması və ya azaldılması üçün tədbirlərin görülməsidir. Bunun üçün həmin sahələrə dair strateji ekoloji qiymətləndirmə sənədinin hazırlanması və həmin sənədin dövlət ekoloji ekspertizasının keçirilməsi də layihələrdə əksini tapıb. Qeyd olunub ki, "Meliorsiya və irriqasiya haqqında", "Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında", "Balıqçılıq haqqında", "Elektroenergetika haqqında" və "Nəqliyyat haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə, "Ekoloji təhlükəsizlik haqqında", "Su təchizatı və tullantı suları haqqında", "Avtomobil yolları haqqında", "Ət-

raf mühitə dair informasiya almaq haqqında", "Aviasiya haqqında" və "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə, "İctimai iştirakçılıq haqqında", "Dəniz limanları haqqında", "Yaşlılıqların mühafizəsi haqqında" və "Tikinti və infrastruktur obyektləri ilə əlaqədar investisiya layihələrinin xüsusi maliyyələşmə əsasında həyata keçirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə və "Kənd təsərrüfatı kooperasiyası haqqında", "Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında", "Turizm haqqında" və "Elektrik və istilik stansiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə məsələlər də eyni mahiyyəti daşıyır.

Daha sonra plenar iclasda İnzibati Xətalər, Mülki, Vergi, Mənzil, Gömrük məəcəllələrində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri ikinci oxunuşda müzakirə edilib. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq təsdiq edilib.

Komitə sədri Ziyad Səmədzadə "Auditor xidməti haqqında", "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında", "Müflisləşmə və iflas haqqında", "Kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında", "Yeyinti məhsulları haqqında", "Notariat haqqında", "Kredit ittifaqları haqqında" və "Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini ikinci oxunuşda təqdim edib. Bildirilib ki, dəyişikliklər "Mühasibat uçotu haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə 2018-ci il 4 may tarixli qanunun icrası məqsədi ilə hazırlanıb. Qanun layihəsinə görə, sahibkarlıq subyektləri mühasibat uçotunu aparmalı, maliyyə, habelə statistik hesablarını tertib və təqdim etməlidirlər. Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

İclasda, həmçinin "Sığorta fəaliyyəti haqqında", "Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında", "İnvestisiya fondları haqqında", "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında" və "Antidempinq, kompensasiya və mühafizə tədbirləri haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri ikinci oxunuşda nəzərdən keçirilib. Sənəd səsə qoyularaq qəbul edilib.

Komitə sədri Ziyad Səmədzadə "Standartlaşdırma haqqında" qanun layihəsi ikinci oxunuşda təqdim edib. Bildirilib ki, "Standartlaşdırma haqqında" qanun layihəsi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 24-cü bəndinə uyğun olaraq, standartlaşdırmanın məqsəd və prinsiplərinin, standartlaşdırma sahəsində normativ sənədlərin hazırlanması, qəbul edilməsi və tətbiqi prosesinin, standartlaşdırma fəaliyyətlərinin maliyyələşdirilmə mənbələrinin, standartlaşdırma sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq məsələlərinin bu sahədə fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını müəyyən edir. Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib. Bununla da Milli Məclisin plenar iclası başa çatıb.

Rəfiqə Kamalqızı

Leyla Abdullayeva: "Ermənistan insan hüquqlarından bəhs edən hər hansı sənəd yaymağa utanmalıdır"

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva Ermənistanın öz illik hesabatı ilə yanaşı, ölkəmizin işğal edilmiş ərazilərində yaradılmış qondarma rejimin də hesabatını BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasına təqdim etməsi və bu sənədlərin BMT rəsmi sahifəsində yayılması ilə bağlı mətbuatda gedən məlumatlara münasibət bildirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bununla bağlı sualı cavablandıraraq Leyla Abdullayeva deyib: "Öncə qeyd etmək istərdim ki, burada BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasına təqdim edilmiş illik hesabatdan söhbət gedə bilməz. Mətbuatda məlumatı təqdim edərkən onun dəqiqliyinin yoxlanılması vacibdir. Ermənistan KİV-lərinin bir çox hallarda müəyyən mövzuları öz maraqlarına cavab verəcək şəkildə təqdim etdiyinə dəfələrlə şahidi oluruq. Birinci hal deyil ki, Ermənistan tərəfi öz məktublarına Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaradılmış qanunsuz separatçı rejimin kağızlarını əlavə edirlər. Ermənistan tərəfinin BMT, eləcə də ATƏT çərçivəsində üzlük hüquqlarından sui-istifadə edərək qanunsuz rejimin kağızlarını öz məktublarının əlavəsi kimi yaymaq təcürbəsində cavab olaraq, təşkilatlar yayılan bu sənədlərin hər hansı bir şəkildə təşkilatın mövqeyini əks etdirmədiyini bildirirlər. Sənədə diqqətlə baxsanız burada sənədin əlavəsinin yayılmasının BMT Katibliyinin onun mahiyyəti üzrə hər hansı mövqə bildirməsi demək olmadığı aydın şəkildə yazılır. Qeyd etmək istərdim ki, ATƏT-də də eynilə bu kimi sənədlərin üzərində yayılan məlumatın ATƏT-in mövqeyini əks etdirməyi birmənalı şəkildə qeyd olunur. Ümumiyyətlə, Azərbaycan ərazilərini işğal edərək burada yaşayan azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən, o cümlədən işğal zamanı Xocalı soyqırımını kimi insanlıq əleyhinə cinayətlər törədən, yüz minlərlə etnik azərbaycanlının öz doğma evlərində yaşamaq hüququndan məhrum edən Ermənistan insan hüquqlarından bəhs edən hər hansı sənəd yaymağa utanmalıdır. Bu kimi addımlarla Ermənistan, ilk növbədə, öz əhalisini aldadır və işğal etdiyi ərazilərdə yaratdığı qondarma oyuncaq qurumun guya ki, tanınması görüntüsünü yaratmaq istəyir.

BMT-də Ermənistan nümayəndəliyi tərəfindən yayılan sənədə gəldikdə isə qeyd etmək istərdim ki, bu gündə Ermənistanın bu kimi təxribatlarına cavab olaraq ölkəmizin mövqeyini əks etdirən və yayılmış kağızların heç bir qüvvəyə malik olmadığını bildiren etiraz məktubları BMT Baş Assambleyasının və Təhlükəsizlik Şurasının rəsmi sənədləri kimi dərc olunaraq yayılıb. Konkret qeyd etdiyiniz hal ilə bağlı ölkəmizin Cenevrədəki BMT Bölməsi və digər beynəlxalq təşkilatlar yanında daimi nümayəndəsi tərəfindən BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarlığının İnsan Hüquqları Müqavilələri Bölməsinin rəhbəri ilə görüş keçirilib və Ermənistanın Cenevrədəki daimi nümayəndəliyi tərəfindən göndərilmiş sənədə əlavə olmuş kağızların heç bir hüquqi əsasının olmadığı və belə cəhdlərin qəbul edilməz olduğu barədə etiraz bildirilib.

"Azərbaycanı sınaq meydanına çevirmək mümkünsüzdür"



"Anti-azərbaycan təxribatçı və düşmən qüvvələrin ölkəmizə qarşı kampaniya xarakterli fəaliyyəti yenidən qızışır. Artıq Azərbaycan ictimaiyyəti qabarıb çökən dalğalar üzrə baş verən qaralama kampaniyalarının əsas motivini, səbəb və hədəflərini çox yaxşı anlayır. Hamı bilir ki, Azərbaycanın inkişafı, güclənməsi və beynəlxalq platformalarda söz sahibinə çevrilməsi ölkəmizə qarşı qara niyyətli fəallaşmaların əsas səbəbinə çevrilir". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında "Bakı Xəbər" qəzetinin

baş redaktoru, siyasi şərhçi Aydın Quliyev deyib.

O bildirib ki, belə kampaniyalarda erməni lobbisi, xaricdəki bəlli siyasi mərkəzlər və azərbaycanlı mühacirlərin kiçik bir hissəsinin sinxron şəkildə əlaqəli fəaliyyət göstərməsi təəssüfləndirici nüanslardan biridir: "Məqsəd Azərbaycanın inkişafını ləngitmək və onu zəif duruma düşürməkdir. Birləşmiş düşmən qüvvələr bilir ki, güclü Azərbaycanı idarə etmək və müxtəlif planların müti icraçısına çevirmək mümkünsüzdür. Azərbaycanın zəif olması bu gün Ermənistan və onun lobbici dairələrinin daha çox marağında olan məsələdir. Zəif Azərbaycandan Qarabağı qoparmağın asan olması xaricdə ölkəmizə qarşı işləyən kampaniyaların rəhbər tutduqları əsas tezisdur. Bu tezis göstərir ki, bu gün belə kampaniyalara qoşulan xaricdəki antimillilə və daxildəki bəzi qüvvələr tək Azərbaycan hakimiyyətinə yox, dövlətçiliyimizə və hər bir vətənpərvər azərbaycanlıya qarşı yönəlmiş mövqə tuturlar".

A. Quliyev söyləyib ki, anti-Azərbaycan kampaniyalarının bir hədəfi də ölkədə cəmiyyət-hakimiyyət anlaşmasını pozmaqdır: "Son bir ildə xüsusilə gücləndirilən sosial mədafiə siyasətinin də hədəfə alınması və gözənd salınması kampaniyalarının məqsədi hakimiyyət-cəmiyyət anlaşmasına zərbə vurmaqdır. Xarakterik xüsusiyyətlərdən biri də qaralama kampaniyalarının tarixi hadisələrlə üst-üstə düşməsidir. İllərdən bəri bu təkrarlanan bu məqam indi Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən o qədər dəqiq başa düşülür ki, qətiyyətlə təəccüblü qarşılanmır, əksinə ölkəmiz əleyhinə kampaniyaların dayanması müəyyən mənada təəccüblü görünə bilər. Azərbaycanda sabitlik və rifahın olması bəzi qüvvələrə müəyyən daxildəki bəzi qrupların köməyi ilə dağıdıcı proqramları icra etməyə imkan vermir".

Baş redaktor vurğulayıb ki, baş verən proseslərdən ilk növbədə cəmiyyətimiz real nəticələr çıxarmalı və sayıqlığı əldən verməməlidir: "Hər dəfə yeni qaralama kampaniyaları başlayanda ölkəmizə turist axınına ləngitmək, Azərbaycanın söz sahibliyi mövqeyini zəiflətmək, dövlətimizin diqqətini əsas daxili və xarici siyasət məsələlərindən yayındırmaq istəyirlər. Bu məqsədləri bəzi beynəlxalq media qurumlarının, hüquq müdafiə təşkilatlarının əli ilə həyata keçirməyə çalışırlar. Ancaq Azərbaycanın bugünkü gücü tək ordu, inkişaf edən iqtisadiyyat, mühafizə edilən sərhədlər, nəticəli sosial müdafiə, dəqiq xarici siyasət yox, eyni zamanda öz dövlətçiliyinə dəyər verən yetkin vətəndaş toplumunun formalaşmasıdır. Belə toplum olduqca ölkəni müxtəlif düşmən layihələrin sınaq meydanına çevirmək mümkünsüz qalacaq".

Nailə Məhərrəmov

Vüsal Qasımlı: "Azərbaycanın növbəti ildə də ən islahatçı ölkə statusunu qoruyacağı gözlənilir"

Aprelin 23-də İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində "Doing Business 2020"yə dair islahat icmalı təqdim edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bununla bağlı keçirilən mətbuat konfransında İTKM-in icraçı direktoru



Vüsal Qasımlı son bir ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda uğurlu islahatlar aparıldığını deyib. Bildirib ki, biznes mühitinin əlverişliliyinin daha da artırılması üçün vergi və gömrük islahatları davam etdirilir, onlayn vahid ixrac ərizəsi, "Yaşıl dəhliz", elektron məhkəmə, elektron satınalma, tikintidə bir pəncərə, biznesə başlama, elektrik enerjisinə çıxış, kreditlərə əlçatanlıq, müqavilələrin icrası və əmlakın qeydiyyatı sahələrində mühüm islahatlar aparılıb. Bu səbəbdən Azərbaycanın növbəti ildə də ən islahatçı ölkə statusunu qoruyacağı gözlənilir.

İcmaldə 11 indikator üzrə mövcud olan və daha sonra dəyişdirilən, sadələşdirilən prosedurlar haqqında da ətraflı məlumat təqdim olunub.

V.Qasımlı hər bir indikator üzrə əlavə məlumat verib. Qeyd edib ki, "Doing Business"-in biznesə başlama indikatoru üzrə hüquqi şəxslərin cəmi bir prosedurla onlayn dövlət qeydiyyatına alınması üçün əlverişli şərait yaradılıb. Hüquqi şəxsin qeydiyyatı prosedurlarının sayı 3-dən 1-ə, müddəti 3,5 gündən 0,5 günə endirilib, ilkin qeydiyyatla bağlı 90 manat təşkil edən xərclər ləğv edilərək prosedurun tam ödənişsiz olması müəyyən edilib. Yeni qeydiyyat sistemində əsasən qeydiyyat sənədləri yalnız vergidəyicisinin elektron kabinetinə onlayn qaydada göndərilir və bu sənədlərin kağız daşıyıcılarda götürülməsinə zərurət olmur. Yeni xidmətdən yararlanmaq istəyən istifadəçilər, "ASAN İmza" olmadan elektron qeydiyyat sistemində FİN kodla identifikasiyadan keçirlər. Aparılan islahatlar nəticəsində artıq dövlət qeydiyyatının aparılmasının (ƏDV qeydiyyatı və bank hesabının açılması, eyni zamanda, işçilərin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində (ƏƏSMN) qeydiyyatı da daxil olmaqla) bir prosedurla tamamlanması mümkündür.

Diqqətə çatdırılıb ki, tikinti üçün icazələrin alınması indikatoru üzrə tikintiyə icazə ilə bağlı bütün texniki şərtlər və rəylər sahibkarın iştirakı olmadan elektron qaydada əldə edilir. Tikinti obyektinin istismarına icazə müddəti 20 gündən 10 günə endirilib. Tikintiyə və tikinti obyektinin istismarına icazə elektron müqavilə əsasında tam ödənişsiz aparılır. Tikinti və istismar üçün icazələrin alınması "bir pəncərə" prinsipi əsasında elektron şəkildə həyata keçirilir.

Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma üzrə aparılan islahatlar nəticəsində sahibkarların şəbəkəyə qoşulma ilə əlaqədar elektron müraciət imkanı yaradılıb. Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma üzrə təkmilləşdirilmiş qaydalara əsasən sahibkarlarla təmas minimuma endirilib, şəbəkəyə qoşulma ilə əlaqədar sahibkarın iştirakı bir dəfə müraciət zamanı, bir dəfə də yekunda tikinti obyektinə elektrik enerjisinin verilməsi zamanı tələb olunur.

"Elektron xəritə" vasitəsilə sahibkarın obyektinin, güc mərkəzlərinin yeri və həmin mərkəzlərdə sərbəst güc səviyyəsi əraziyə baxış olmadan avtomatik onlayn qaydada müəyyən olunur.

Əmlakın qeydiyyatı üzrə aparılan islahatlar nəticəsində əmlakın qeydiyyatı ilə bağlı bütün xidmətlər Əmlak Xidmətləri Məkanında aparılır. Bir prosedurla, tərəflər

rin müraciəti əsasında əmlakın qeydiyyatı prosesi həyata keçirilir. Aparılan islahatlar nəticəsində Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətindən kağız çıxarış əldə olunması prosesi ləğv olunub, qeydiyyatı tamamlandıqdan sonra qısa müddət ərzində elektron çıxarış onlayn göndərilir. Daşınmaz əmlakın qeydiyyatı və kadastrı ilə bağlı problemlər üzrə müraciət və müvafiq olaraq onların həlli üçün hər biri ilə əlaqədar ayrılıqda, xüsusi və müstəqil mexanizmlər fəaliyyət göstərir.

Vergilərin ödənilməsi indikatoru üzrə görülən işlər nəticəsində işə götürən tərəfindən ödənilən sosial sığorta haqqının dərəcəsi 22 faizdən 15 faizə endirilib. ƏDV-nin qaytarılması ilə bağlı vergi orqanlarına təqdim olunmalı ərizə elektronlaşdırılıb. Vergidəyiciləri üçün əvəzləşdirilən vergi məbləğinin hesabat dövrü ərzində hesablanan vergi məbləğindən artıq olan hissəsi vergidəyicisinin vergi və gömrük orqanlarına elektron formada ərizə verdiyi vaxtdan 4 aydan gec olmayaraq qaytarılacaq. Həmçinin ƏDV-nin 3 ay ərzində geri qaytarılması müddəti aradan qaldırılıb.

V.Qasımlı "Doing Business" hesabatının sərhəddə ticarət indikatoru üzrə əhəmiyyətli işlərin görüldüyünü vurğulayaraq əlavə edib ki, beynəlxalq ticarətin asan və sürətli şəkildə həyata keçirilməsi, şəffaflığın təmin olunması, vaxt və vəsaitə qənaət edilməsi məqsədilə gömrük sistemində aparılan islahatlar nəticəsində nəqliyyat vasitələrinin sərhəddə keçmə vaxtı, o cümlədən tələb olunan sənədlərin sayı minimuma endirilib. Xarici ticarət iştirakçılarının "Yaşıl dəhliz" buraxılış sistemindən daimi istifadə hüququnu əldə etməsi, həmin hüququn dayandırılması, ləğvi və bərpası qaydaları təsdiq edilib. Bu da "Yaşıl dəhliz" buraxılış sisteminin istifadəçilərinə idxal zamanı ölkəyə gətirilən malların şəxslərin anbarlarına birbaşa aparılması, gömrük bəyannaməsi təqdim olunduğu təqdirdə gömrük orqanlarının razılığı əsasında malların daşındığı nəqliyyat vasitələrindən müstəqil qaydada gömrük eyniləşdirmə vasitələrinin (plombların və sair) çıxarılması və malların boşaldılması ilə bağlı üstünlüklər verir. İxrac zamanı isə bu üstünlük gömrük orqanına getmədən ixrac olunan elektron gömrük bəyannaməsini təqdim etməklə, malları bəyan etdiyi gömrük sərhəd buraxılış məntəqəsinə birbaşa göndərməsi və gömrük orqanlarının tanıdığı eyniləşdirmə vasitələrinin (plomblar, möhürlər, ştamplar və sair) müstəqil tətbiq edilməsi ilə bağlıdır. Təsadüfi deyil ki, "Yaşıl dəhliz" buraxılış sisteminin tətbiq olunması və sahibkarlara yanaşmada risk əsaslı yoxlamaların tətbiq olunması idxal zamanı ölkəmizin mövqeyinə öz təsirini göstərib. Kreditlərin alınması indikatoru üzrə daşınar əmlakın yüklülyüey reyestri barədə müvafiq normativ hüquqi aktlara dəyişiklik edilib. Kiçik investirlərin maraqlarının qorunması və müflisləşmənin həlli indikatorları üzrə qanunvericiliyi dəyişikliklər edilib, vaxt normaları müəyyən edilib. İpoteka predmetinin açıq bazarda (hərracda) satılması ilə yanaşı, elektron qaydada keçirilən hərracda da satılması qanunvericilikdə təsbit edilib. Təkrar hərracın keçirilməsi üzrə gözlənilməli müddət həddi 45 gündən 20 günə azaldılmaqla, bu sahədə operativlik və səmərəlilik artırılıb. Qeyd edək ki, Dünya Bankının hazırladığı "Doing Business" hesabatında Azərbaycan dünya miqyasında 25-ci yerə layiq görülüb və ən islahatçı ölkə elan olunub.

24 aprel 2019-cu il

Birinci dünya müharibəsi illərində Osmanlı ərazisində soyqırıma məruz qalan ermənilər yox, türk-müsəlman əhalisi olmuşdur

*Bakı Dövlət Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru
Anar İsgəndərovun yap.org.az-a müsahibəsini ixtisarla təqdim edirik*

-Anar müəllim, məlum olduğu kimi ermənilər hər il 24 aprel tarixini uydurma "erməni soyqırımı" kimi qeyd edir. Ümumiyyətlə, erməni-türk probleminin tarixi kökləri barədə nə deyə bilərsiniz?

-Qeyd edim ki, 1915-ci il 24 aprel tarixinin qondarma "erməni soyqırımı" kimi qeyd olunmasının heç bir əsası yoxdur. Tarixə nəzər salsaq görürük ki, əslində türklər ermənilərə qarşı heç də düşmən mövqeyində olmayıb, erməniyə yardım əlini uzadıblar. Faktlara diqqət yetirək.

Uzun illər Bizansın hökmranlığı altında yaşayan ermənilərin vəziyyətini erməni tarixçisi Urfalı Matevos belə təsvir edir: "Ermənilər zülm-əsarət altında qalmışdı. Bütün məmləkət qan içində idi". Dini inanclarına görə ermənilər ciddi təqibə məruz qalırdı. Erməni katolikosları, din xadimləri Bizansdan sürgün edilirdi. Bütün təqibələrə baxmayaraq, erməni məsələsini gündəmdə saxlamaq üçün kilsə bütün vasitələrdən istifadə edirdi. VI əsrdə Roma kilsəsindən ayrılan ermənilər Qüdsdə yeni bir patriarxlıq yaratdılar. 993-994-cü illərdə Roma ordusu erməniləri qılıncdan keçirdi, sağ qalanları əsarət altına aldı.

Erməni kilsəsi Roma təhlükəsindən xilas olmaq üçün Səlcuq sultanı Alp Arslana müraciət etdi. Sultan erməniləri öz himayəsinə alaraq, onları təhlükədən xilas etdi. Sultan Məlikşah erməni kilsəsi və monastrların, erməni din xadimlərinin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq haqqında sərəncam verdi. Ermənilərin dəfələrlə bizanslarla birləşərək türklərə qarşı vuruşduqlarına baxmayaraq, Səlcuq və Osmanlı imperiyalarının hakim dairələr tərəfindən onların dini inanclarına, adət-ənənələrinə, həyat tərzi və milli ləyaqətlərinə heç bir müdaxiləyə yol verilmirdi. Erməni tarixçilərindən Levon Dabağyan yazırdı: "Ermənilər indiki dövrdə milli varlıqlarına görə səlcuq və Osmanlı türklərinə borcludular. Bizansların və ya başqa avropalıların əlində qalsaydıq, erməni adı bu gün sadəcə tarix kitablarında saxlanılan bir ad ola bilərdi".

Səlcuqlardan sonra hakimiyyətə gələn Osmanlı dövləti də ermənilərin sülh və rifah şəraitində yaşaması üçün hərtərəfli şərait yaratmışdı. Bursa paytaxta çevrildən sonra ermənilərin Bizansın təhlükəsindən xilas olması üçün Orxan bəy onların bir etnos kimi Anadoluda yaşamalarına icazə verdi. İstanbul fəth ediləndən sonra erməni katolikosluğu bura köçürüldü.

XVII əsrin 30-cu illərində Osmanlı imperiyası əvvəlki qüdrətini saxlamaq iqtidarında deyildi. Ermənilərin bir qismi Roma kilsəsinin təsiri altında katolikliyi qəbul etdi. İngilislər 1840-cı ildə Qüdsdə erməni protestant kilsəsinə tikməyə icazə aldılar. 1846-cı ildə ingi-



lislərin təkidini ilə İstanbulda erməni protestant icması təşkil edildi. XIX əsrdə qərb dövlətləri və çar Rusiyası bu dövlətin parçalanması üçün planlar cızır, erməni şovinizminin dirçəlməsi üçün ciddi səy göstərirdilər.

-Buna səbəb nə idi?

-Osmanlı imperiyasının üç qitədə geniş ərazilərə sahib olması Qərb dövlətlərini və Rusiyanı ciddi narahat edirdi. 1829-cu ildə Rusiya ilə Osmanlı dövləti arasında bağlanmış Ədirnə sülhü Rusiyanın iddialarını tam təmin edə bilmədi. Doğrudur, Ədirnə sülhünün 14-cü maddəsinə görə erməni əhalisinin Cənubi Qafqaza, o cümlədən Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi rəsmiləşdirildi. 10 minlərlə erməni ailəsinin Osmanlı dövləti ərazisindən Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi Rusiyanın Osmanlı ərazisində "Qərb Ermənistan" dövlətinin yaradılmasına olan marağını artırırdı. Lakin 1853-1856-cı illər Kırım müharibəsində Rusiyanın məğlub olması ona bu planını reallaşdırmağa imkan vermədi. Kırım müharibəsində Osmanlı dövləti ilə mütəfiq olan İngiltərə və Fransa ermənilərin əli ilə bu ərazidə nüfuz sahibi olmağa çalışırdılar.

1878-ci ilin martında erməni patriarxı Nerses Varjapetyan İngiltərənin İstanbuldakı elçisi Loyarda müraciətində deyirdi: "Bir il bundan əvvəl bizim Osmanlı üsul-idarəsindən heç bir şikayətimiz yox idi. Lakin Rusiyanın bu son zəfərləri vəziyyəti dəyişdirdi. İndi biz də Qərbdə müstəqil bir Ermənistanla sahib olmaq istəyirik. Əgər siz yardım etməsəniz, biz bu istəyimizi gerçəkləşdirmək üçün Rusiyaya müraciət etməli olacağıq". Loyardın bəs harada, hansı torpaqları ələ keçirib Ermənistan yaradacaqsınız sualına patriarx Van, Sivas, Diyarbəkir, Kilikiya vilayətlərinin adını çəkdi. İngilis elçisi bu yerlərin heç birində ermənilərin çoxluq təşkil etmədiyini xatırlatsa da patriarx fikrindən döndərə bilmədi.

Ümumiyyətlə, bu fakta xüsusi diqqət yetirmək lazımdır ki, ermənilərin yaşadığı ərazidə çoxluq təşkil etməsi heç bir zaman mövcud olmamışdır. Nə Osmanlı, nə İran, nə də Rusiya ərazisində elə bir vilayət olmamışdır ki, ermənilər əhalinin üçdə birindən çox olsunlar. Faktiki olaraq ermənilər

yaşayan vilayətlərdə böyük üstünlüyü türklər, kürdlər və başqa etnik qruplar təşkil etmişlər.

Berlin konqresinə qədər erməni nümayəndə heyətinin Avropada döymədiyi qapı qalmadı. Erməni nümayəndə heyəti İtaliya, Fransa, İngiltərədə öz planlarını gerçəkləşdirə bilmədiklərini yəqin edib Almaniyaya pənah gətirdilər. Konqresin sədri Bismarka erməni nümayəndələrinin onunla görüşmək istədiyini bildirdi. Bismarkın cavabı çox sərt oldu: "Bütün erməniləri Pomeranli bir əsgərin sümüyünə dəyişməyəm". Ermənilərin alman imperatoru I Vilhelmlə görüşmək arzuları da boşla çıxdı. Berlin konqresini çağıran Avropa dövlətləri öz maraqlarını təmin edən qərarlar qəbul etməklə kifayətləndilər.

Hadisələrin bu şəkildə cərəyan etməsi ilə barışmaq istəməyən ermənilər bu məsələnin həlli yolunu Osmanlı dövlətinə qarşı qiyam və terrora başlamaqda görürdülər. Erməni məsələsini silahlı vasitələrlə həll etməyə çağıran komitə, təşkilat və cəmiyyətlər şəbəkəsi Avropanı, Kiçik Asiyayı, Qafqazı və Rusiyanın iri şəhərlərini bürüdü. "Hnçaq" və "Daşnaksüt-yun" partiyaları terrorçu fəaliyyətə başladılar. 1878-1884-cü illərdə Zeytunda ermənilər tərəfindən iki dəfə silahlı üsyana cəhd göstərildi. 1884-cü ildə Sasunda, 1895-ci ildə Zeytunda və 1896-cı ildə Vanda Osmanlı dövləti əleyhinə silahlı qiyamlar təşkil edildi. Osmanlı dövləti Qərb dövlətlərinin və Rusiyanın təzyiqlərinə baxmayaraq, çətinliklə də olsa bu qiyamları yatıra bildi.

-Birinci dünya müharibəsində bəzi dövlətlər ermənilərdən Osmanlı dövlətinə qarşı istifadə etdilər. Əslində, bu dövrdə türklərə qarşı soyqırımı törədilib...

-Daşnakların dənizdən-dənizə erməni dövləti yaratmaq arzusu I dünya müharibəsi ərəfəsində daha geniş miqyas aldı. Birinci dünya müharibəsi ərəfəsində Osmanlı dövlətinin 3-cü ordusuna rəhbərlik edən Ənvər paşa Ərzurumda erməni liderləri ilə görüşündə yəqin etdi ki, ermənilər müharibə başlanacaq təqdirdə Osmanlı dövlətinə xəyanət edəcəklər. Çünki, çar Rusiyası gələcəkdə müharibənin nəticəsindən asılı olaraq Osmanlı ərazisində erməni muxtar dövlətinin yaradılmasına təminat verməklə, bu ərazidə yaşayan erməniləri Türkiyəyə qarşı müharibəyə cəlb edə bilmişdi. Birinci dünya müharibəsi ərəfəsində çar II Nikolayın Qafqaza gəlişi və ermənilərə Osmanlılara qarşı əməkdaşlıq təklif etməsi məsələni daha da ciddiləşdirdi. Türk torpaqlarının işğalına və əhalisinin məhv edilməsinə hazırlaşan erməni silahlı birləşmələri erməni kilsəsindən xeyir-dua aldılar.

Ermənilərin bir qismi Osmanlı torpaqlarına soxulan rus ordusuna

qoşuldu, bir hissəsi isə mallarını və mülklərini sataraq könüllü erməni dəstələrinə yazıldılar. Dinc türk əhalisinə qarşı həyata keçirilən qırğınlarda fəal iştirak edən ermənilər bölgəni yaxşı tanıdıqları üçün həm ruslara bələdçilik edir, həm də təxribatlar törətməklə məşğul olurdular.

1914-cü il noyabrın 1-də rus ordusu Qafqaz istiqamətində Osmanlı sərhədlərini keçdi. Qars, Ərdəhan və Batum uğrunda döyüşlərdə hər iki tərəf böyük itki verdi. Lakin Sarıqamış yaxınlığındakı döyüşdə bir tərəfdən sərt qış, o biri tərəfdən rus ordusunun daha güclü hazırlığı türklərdən 90 min əsgər və zabitin əsir alınması ilə nəticələndi. Rus ordusunun Şərqi Anadoluya daxil olması ermənilərin türklərə qarşı kütləvi qırğın törətməsi üçün şərait yaratdı. Rus ordusunun tərkibindəki ermənilər yerli ermənilərlə birləşərək heç bir günahı olmayan yüz minlərlə dinc əhalini qətlə yetirir və onları öz dədə-babaları yurdlarından didərgin salırdılar. 1915-ci ilin yanvarında Sarıqamış, 1916-cı ilin fevralında Ərzurum, martda İsfahan, apreldə Trabzon, mayda Xoy və Dilman, iyunda Ərzincan, avqustda isə Muş rus ordusu və erməni silahlı birləşmələri tərəfindən işğal edildi. Ermənilər müsəlman kəndlərini qarət edir, yandırır, əhalini fərqinə varmadan qılıncdan keçirirdilər. Dinc əhalini zorla evlərə, məscidlərə dolduraraq diri-diri yandırırılar. Qocaları və uşaqları torpağa basdırır, hamilə qadınların qarını yirtib körpələri çıxarıb boğurdular və anaları öz balalarının ətinə yeməyə məcbur edirdilər.

Ermənilərin yerli əhaliyə qarşı həyata keçirdiyi bu qırğınlar Osmanlı dövlətini müəyyən müdafiə tədbirləri görməyə məcbur etdi. Belə ki, 1915-ci il mayın ortalarında Van, Bitlis və Ərzurumdan erməni əhalisi döyüş meydanından uzaqlaşdırıldı. Bununla da türklərin rus və ingilislərə qarşı döyüşlərində ermənilərin neytrallığı təmin edildi. Eyni zamanda, Osmanlı dövlətinin hərbi rəhbərliyi türklərə və digər müsəlmanlara ermənilərə qarşı hər hansı zorakılıq törətməyi qadağan edən göstəriş verdi. 1919-cu il yanvarın 30-da London-da çıxan "Tayms" qəzeti yazırdı: "Köçürülən erməni əhalisinin gələcəkdə öz evlərinə qayıtması və əmlakına sahib durması üçün Osmanlı hökuməti tərəfindən xüsusi komissiya yaradıldı. Komissiya işi erməni əhalisinin siyahıya alınmasından ibarət idi. Komissiya sənədlərində döndə-qeyd olunur ki, müharibə başa çatandan sonra erməni əhalisi öz evlərinə qaytarılacaqdır".

Antantanın təbliğat maşını və erməni millətçiləri sübut etmək istəyirlər ki, birinci dünya müharibəsi illərində Osmanlı ərazisində bir milyondan artıq erməni öldürülmüşdür. Bunun üçün fakt kimi müharibəyə qədər Osmanlı ərazisində ermənilərin 2,5 milyon nəfər ol-

duğu göstərilirdi. Halbuki, Osmanlı dövlətinin rəsmi məlumatına görə müharibəyə qədər bu ərazidə 1,3 milyon erməni yaşayırdı. Göstərilən əhalinin yalnız yarısı döyüş əməliyyatları gədən ərazidə yaşayırdı. Müharibə dövründə yarım milyon erməni Türkiyədən Qafqaza və başqa yerlərə köçmüş, 150-200 min erməni Qərb Avropa və ABŞ-a mühacirət etmişdi və ehtimal etmək olar ki, ölənin əhalinin sayı 200 min nəfər olmuşdur. Təbii ki, bu rəqəmin içində təkə-köçürmə nəticəsində ölənlər yox, açıqlıdan, soyuqddan ölənlər və itkin düşənlər də vardır. "Tayms" qəzeti yazır: "Bu bir danılmaz həqiqətdir ki, müharibə illərində Osmanlı ərazisində iki milyon türkün həyatına son qoyulmuşdur".

-Ermənilərin iddiaları ilə bağlı hər hansı tarixi sənəd varmı?

-Erməni ideoloqları dünyanı inandırmaq istəyir ki, guya 1915-ci il aprelin 24-də daxili işlər naziri Tələt paşa erməni əhalisinin dövlət səviyyəsində qırılmasına dair yazılı göstəriş vermişdir. Bu günə qədər erməni ideoloqları həmin sənədin əslini fakt kimi heç kime göstərə bilmirlər. Ona görə ki, belə bir sənəd, ümumiyyətlə, yoxdur.

1920-ci ildə Qərb dövlətlərinin Osmanlı dövlətini parçalamaq planı təbliğ olunan dövrdə Aram Andonyanın "Ermənilərin kütləvi şəkildə öldürülməsi haqqında rəsmi sənədlər" adlı saxta əsəri də bir neçə dildə işıq üzünə çıxdı. Aram Andonyan hamını inandırmaq istəyirdi ki, ingilis qoşunlarının Hələbə hücumu dövründə o, Osmanlı çinovniki Naim bəylə görüşmüş və daxili işlər naziri Tələt paşanın ermənilərin kütləvi şəkildə öldürülməsi haqqında şifrəli əmrini ondan almışdır. İngilis dilində nəşr olunmuş kitabda 48 "rəsmi Osmanlı sənədi" verilmişdir. Halbuki, fransız nəşrində bu rəsmi sənədlərin məzmununda, həm də çapında fərq vardır. Andonyanın "rəsmi sənədləri" içərisində 14 şəkil verilmişdir. Müəllifdən şəkillərin əslini tələb olunduqda, o bunları itirdiyini bildirmişdi. Andonyanın sənədlərinin saxta olduğu heç kime sirr deyil. Çünki müəllif bu saxta sənədləri tərtib edərkən müsəlman dövlətləri üçün məcburi etiket qaydasını belə yaddan çıxarmış, "Allahın adı ilə başlanan ifadələri" unutmuşdur. İkincisi, Andonyan saxta sənədlərə tarix qoyarkən müsəlman təqviminə əvəzinə rum təqvimindən istifadə etmişdir. Bir sözlə, Andonyanın bu saxtakarlığı həmişə məlumdur. Lakin bu saxta "sənədlər" bir çox qərb dövlətlərinin maraqlarını təmin etdiyinə görə siyasi dairələrin diqqət mərkəzindədir.

Türkiyə və Azərbaycan erməni saxtakarlığına qarşı həmişə mübarizə aparıb və bu gün də aparırlar. Bu istiqamətdə tarixçilərimiz də elmi-tarixi əsərlər yazıb dünyaya təqdim edir.

Sarkisyan getdi, Paşinyan gəldi, Ermənistanda isə heç nə dəyişmədi

Nikol Paşinyan Qərb üçün yada çevrilsə də, Rusiya üçün də özününkü ola bilmədi

“Düz bir il öncə, 2018-ci ilin 23 aprelində “aşağıdan” vurulan güclü zərbə ilə Serj Sarkisyan rejimi devrildi”. Bu barədə “armenianreport” saytının siyasi bölməsindəki təhlil yazısında qeyd olunub. “Məhz aprel 23-nü Ermənistanda “məxməri inqilab”ın qələbəsi kimi hesab etmək olar”, yazılan təhlildə Paşinyan hakimiyyətinə qarşı ağır tənqidlərə keçid edilənə qədər həmin arəfələrdə erməni xalqının nə qədər sevinc hissi keçirdiyi, Sarkisyanın dalana dirənməsi xatırlanır. Beləliklə...

Beləliklə, xalqın devrilmiş rejimdən sonra, yeni siyasi güclərin hakimiyyətə gəlişinə nə qədər ümidli olması, arzulara qapanması ilə izah edən Tevos Arşakyan adlı müəllif sonradan hər şeyin alt-üst olduğunu yazıb. SİTAT: “...Təəssüf ki, nə qədər ağır olsa da etiraf edilməlidir ki, Paşinyan hakimiyyəti çox az iş görə bilib. Başlayaq hakimiyyətin daxili siyasətindən: Hökuməti yenidən quran Nikol Paşinyan qollarını çırılmalayaraq öncəki hakimiyyətlə və həmin hakimiyyətin daha çox korrupsiyalaşmış təmsilçiləri ilə mübarizəyə qalxdı. Çoxsaylı cinayət işləri açıldı, daha çox oğurlayanlar və xalq tərəfindən niyyət edilənlər ya sərhədlərin hüduqlarını aşaraq qaçdılar, ya demir barmaqlıqlar arxasına getdilər, ya da evlərində oturub həbslərini gözləyirdilər. Ermənistan vətəndaşları yeni hakimiyyətin bu fəaliyyətini dəstəklədilər və adətən inqilab sonrası hər yerdə olduğu kimi, cəmiyyətdə yeni hakimiyyətdən yeni həbslər tələbləri irəli sürüldü. Lakin nə qədər təəccüblü görünə də, köhnə rejimlə mübarizədə Paşinyan birdən yarı yolda dayandı. Bəli, Robert Koçaryan və Manvel Qriqoryan həbs edildilər, lakin Sarkisyan ailəsi azadlıqda qalmaqdadır. Bundan əlavə, Sarkisyan ailəsinin əsas mühasibi - Saşik Sarkisyan dövlət büdcəsinə 20 milyon dolları geri qaytarmasından sonra, Ermənistanı tərk etməyə icazə verildi. Gülməlidir deyilmi? Əlbəttə, çünki bu ailənin var-dövləti bir neçə milyard dollarlarla ölçülür. Azadlıqda bir çox korrupsionerlər, xalqın qanını içmiş oliqarxlar, Koçaryan-Sarkisyan rejimlərinə “pulqabı” rolunu oynayanlar qaldı. Nə vəd edildiyi kimi, boyunlarını burub asfalta yatırdılar, nə xalqdan oğurlanmışlar ekspropriasiya olundu. Bu, çox təəccüblüdür”.



“Paradoksal vəziyyət yarandı - Kreml hələ də Paşinyana inamsız nəzər salır, onda barışmaz qərbyönlülük cizgilərini görür, Qərb isə onun rusiyameylliliyini, rus-erməni münasibətlərinin dərinləşməsi tərəfdarı olduğunu düşünür”

“Analoji vəziyyət xarici siyasət sahəsində də mövcuddur”, deyə qeyd edilən məqalədə bildirilir ki, baxmayaraq müxalifətçi Paşinyan qərbyönlü obrazı təsirini bağışlayırdı, hakimiyyətə gələndən sonra o, nəinki Ermənistanı Rusiyanın təsirindən qurtara bildi, hətta əksinə, ölkənin Moskvadan asılılığını daha da artırmış oldu. Bununla yanaşı, Ermənistan Qərbə doğru bir addım da irəliləyə bilmədi, halbuki Qərb inqilabsonrası Yerevandan müəyyən impulsları gözləyirdi. SİTAT: “Hətta paradoksal vəziyyət yarandı - Kreml hələ də Paşinyana inamsız nəzər salır, onda barışmaz qərbyönlülük cizgilərini görür, Qərb isə əksinə, onun rusiyameylliliyini, rus-erməni münasibətlərinin dərinləşməsi tərəfdarı olduğunu düşünür. Ən pisi isə bununla nəticələnir ki, Paşinyan “Spryukla” (erməni diasporu-R.R.) dialoqunu qaydaya sala bilmədi. Belə ki, yalnız Rusiya ilə deyil, həm də Qərbdə yaşayan erməni icması ilə münasibətlər normallaşmadı. Hətta Koçaryan Sarkisyanla hər necə olursa-olsun, müxtəlif xarici erməni təşkilatları ilə münasibətləri bəlləndirə bilmədilər - Koçaryana daha çox Qərb ölkələrində yaşayan ermənilər, Sarkisyan isə Rusiyada yaşayan ermənilər hörmət edirdilər. Paşinyanda nə onlarla, nə də bunlarla dialoqu baş tutmadı, alınmadı. “Məxməri inqilab” adlı biryaşlı uşağın halı bax belə bir kədərli nəticələrlə müşahidə olunur”.

Göründüyü kimi, Ermənistanda hakimiyyətlər dəyişilsə də, ümumi heç bir müsbət nəticələr əldə olunmayıb və bütün bunlar Nikolun hakimiyyətinə yaxşı nə isə vəd etmir. Əksinə, “məxməri inqilab” doğulsada, artıq ölmək üzredir...

Rövşən RƏSULOĞ

BSU tələbələri Cocuq Mərcanlıda

Bir həftədir ki, Bakı Slavyan Universitetinin IV kurs tələbələri Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kənd məktəbində pedaqoji təcrübə keçirlər. Təcrübə rəhbəri, BSU-nun Rus dili və onun tədrisi metodikası kafedrasının baş müəllimi Ərkinaz Məmmədşənəzadə, tələbələr - Azərbaycan filologiyası və jurnalistika fakültəsinin tələbələri Samir Abdulov, Leyla Hacıyeva, SABAH qruplarının rus dili müəllimliyi üzrə təhsil alan tələbəsi Zarema Tintinova, pedaqoji fakültənin rus dili müəllimliyi ixtisası üzrə təhsil alan tələbəsi Ülviyyə Mədətova, həmin fakültənin təhsildə sosial psixoloji xidmət ixtisasının tələbəsi Kamile Abbasova pedaqoji təcrübə zamanı bir sıra maraqlı tədbirlərdə iştirak ediblər.



Tələbələr Cocuq Mərcanlıda yaradılan şəraitdən, məktəb kollektivinin qonaqpərvərliyindən razı qalıblar. Pedaqoji təcrübə zamanı tələbələr məktəblə yaxından tanış olub, Cocuq Mərcanlıda yerləşən “Qayıdış” parkına ekskursiya ediblər. Tələbələr dərs zamanı şagirdlər arasında maraqlı müsabiqələr, psixoloji sorğular keçiriblər. Təcrübə müddətində nəzərdə tutulan tədbirlər barədə müzakirələr aparıblar.

ZÜMRÜD

Manvel Qriqoryan ömürlük azadlıqdan məhrum oluna bilər



Ermənistanın müdafiə nazirinin sabiq müavini, “qəssab” ləqəbli general-leytenant Manvel Qriqoryanın məhkəməsi davam edir. Məhkəmə 10 milyon dollar girov qoyularaq generalın müvəqqəti azadlığa çıxmasını rədd edib. AZƏRTAC erməni KİV-lərinə istinadla xəbər verir ki, Ermənistanda 1 mart terrorunda və digər ağır cinayətlərdə şübhəli bilinən, hazırda istintaq tədrixanasında saxlanılan Manvel Qriqoryanın sağlamlığında

ciddi problemlər yaranıb.

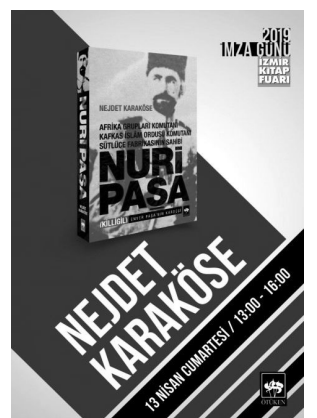
Ermənistanın 3-cü prezidenti Serj Sarkisyanın silahdaşı və ən yaxın dostu olan keçmiş nazir müavini qanunvericiliyin bir neçə maddəsi ilə qanunsuz silah-sursat saxlamaqda, dövlət əmlakını mənimsəmədə, vergidən yayınmada, çirkli pulların yuyulmasında təqsirkar bilinir. “Qəssab” ləqəbli generalın Ermənistan ordusuna məxsus ərzaq məhsullarını talayaraq daxili və xarici bazarlarda satdığı müəyyənən. Bu faktlar sübuta yetirilərsə o, ömürlük azadlıqdan məhrum oluna bilər.

Bundan başqa Ermənistanda məmurlar arasında da çəkişmələr davam edir. İki aya yaxındır ki, milli təhlükəsizlik xidmətinin sədri Artur Vanetsyan ilə audit palatasının sədri Davit Sanasaryan arasında baş verən narazılıqlar sonuncunun istintaqa dəvət olunması ilə yekunlaşıb. Baş nazir Nikol Paşinyanın qərarı ilə istintaq araşdırmaları yekunlaşmayana qədər Sanasaryan vəzifəsini icra edə bilməz. O, külli miqdarda rüşvət almada və vəzifə səlahiyyətlərini aşmağa şübhəli bilinir.

Nejdet Karaköse: Erməni silahlıları 1918-ci ilin yayında Azərbaycanda növbəti soyqırımını törətməyi planlaşdırmışdılar

Qafqaz İslam Ordusunun komandanı Nuru paşanın həyat və fəaliyyəti haqqında “Nuru Paşa” elmi əsəri Türkiyədə nəşr olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, ehtiyatda olan ordu polkovniki, tarix elmləri doktoru Nejdet Karaköse tərəfindən qələmə alınan əsərdə Nuru Paşanın şəxsiyyəti, uşaqlıq illəri, hərbi sahədə uğurları, şərəfli və çətin ömür yolu barədə türkdillil oxuculara müfəssəl məlumat verilir. Nəfis tərtibatla təqdim olunan 557 səhifəlik kitabın 66 səhifəsi rəsmi sənəd və orijinal fotolardan ibarətdir.

Müəllif əsərdə Qafqaz İslam Ordusunun Bakı şəhərini erməni-daşnak quldurlarından azad etmək üçün göstərdiyi rəşadətə geniş yer ayırıb. Bununla yanaşı, 1918-ci ilin mart ayında erməni-daşnak silahlı birləşmələrinin paytaxtımızda törətdikləri soyqırımını, eləcə də Bakının viran qalan mənzərələrini əks etdirən nadir fotoları oxuculara təqdim edib. Müəllif rəsmi sənədlərlə əsaslandırır ki, erməni silahlı birləşmələri 1918-ci ilin yay aylarında Gəncəsarda və digər bölgələrdə azərbaycanlılara qarşı növbəti soyqırımları planlaşdırmışdılar. Məhz Qafqaz İslam Ordusunun şücaəti ilə bu qırğının qarşısı alınıb. Müəllif Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahında, Quru Qoşunları Hərbi Məktəbində, Almaniya Xarici İşlər Nazirliyində Nuru Paşaya aid arxiv sənədlərini, eləcə də Qafqaz İslam Ordusu və onun komandanı barədə kitab və məqalələri tədqiqatə cəlb edib.



“Paşinyanda korrupsiyanı, miqrasiyanın qarşısının alınması, yoxsulluğu, işsizliyi aradan qaldırması üçün sehirli çubuq tapılmadı”

Təhlildə Paşinyanın iqtisadi sahədə də heç nə ilə lovğalana bilməyəcəyi qeyd olunur. SİTAT: “Korrupsiya azalsa da, hər şeyə rəğmə, əsas problem olaraq qalmaqdadır. Ölkə hakimiyyət tərəfindən vəd edilən xarici sərmayələri gözləyə-gözləyə qaldı. Bunsuz isə, erməni iqtisadiyyatında köklü şəkildə islahatlar aparmaq, onu diriltmək təəssüf ki, mümkün deyil. Dövlət büdcəsinin optimallaşdırılmasına və xərclərin azaldılmasına yönəlmiş islahatlar nəticəsində minlərlə yeni işsizlər ordusu yarandı. Dövlət borcu artmaqda davam edir. Yeni Paşinyanda korrupsiyanı, miqrasiyanın qarşısının alınması, yoxsulluğu, işsizliyi aradan qaldırması üçün sehirli çubuq tapılmadı”.

Ermənistanda dizenteriya epidemiyası yayılıb

Ermənistanın Azərbaycanla sərhəddə yerləşən Tavuş rayonunda dizenteriya epidemiyası yayılıb. Bu ölkənin Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına görə, əksəriyyəti uşaqlar olmaqla, onlarla insan xəstəxanalara yerləşdirilib.

AZƏRTAC erməni KİV-nə istinadla xəbər verir ki, başgirsaq infeksiyası Navur kəndindən yayılmağa başlayıb. Burada 30 nəfəri, o cümlədən 24 azyaşlı dizenteriya diaqnozu ilə xəstəxanaya çatdırıblar. Onlarda dizenteriyanın törədiciyi olan Zonne amöbü aşkar olunub. Rayonun məktəb və uşaq bağçaları nəzarətə götürülüb, xəstələrin evləri dezinfeksiya edilib. Bundan başqa, əhalinin istifadə etdiyi suyun analizi aparılır. Analizlərin nəticələri məlum olanaqədə su kəməri ilə içməli suyun verilməsi dayandırılıb.



24 aprel 2019-cu il

Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra, bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də köklü dəyişikliklərin aparılması zərurəti yaranmış və geniş islahatlara başlanmışdır. "Təhsil millətin gələcəyidir" deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə gənc nəslin hərtərəfli bilik və bacarığa malik mütəxəssislər kimi yetişməsi üçün misilsiz xidmətlər göstərmişdir. Hələ Sovetlər Birliyi dövründə ölkədə müxtəlif zəruri ixtisaslar üzrə milli kadrlar hazırlayan təhsil müəssisələrinin açılması, gənclərimizin keçmiş İttifaqın ən nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilmələri Ulu Öndərin uzaqgörən siyasətinin və təhsilin inkişafına verdiyi dəyərini ifadəsi idi.

Müstəqillik dövründə də təhsil sahəsində baş verən mütərəqqi dəyişikliklərin təşəbbüskarı və banisi Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevdir. Ulu Öndər dünya elmində və təhsildə baş verən yeni çağırışlarla ayaqlaşmaq üçün təhsil sahəsində aparılacaq islahatlar barədə fikirlərini belə ifadə edirdi: "İndi təhsil sistemində islahatların əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın təhsil sistemi dünya təhsil sisteminin standartlarına uyğunlaşsın. Təbii ki, belə bir şəraitdə Azərbaycan özünün təhsil nailiyyətləri ilə inkişaf etmiş ölkələrin səviyyəsinə çatmaqla, daha böyük uğurlara nail ola bilər".

Aparılan təhsil islahatının əsas məqsədi yeni yanaşmalar əsasında təhsilin səmərəliliyini yüksəltmək, beynəlxalq təcrübədə olan müsbət cəhətlərin milli təhsilə tətbiqini sürətləndirmək, bütövlükdə, təhsilin səviyyəsinə yüksəltməkdən ibarət olmuşdur. Dünya təcrübəsi də göstərir ki, iqtisadi cəhətdən qüdrətli ölkələr sürətli inkişafa yalnız təhsil səviyyəsinə yüksəltmək, insan kapitalını inkişaf etdirmək yolu ilə nail ola bilmişlər. Təhsilin müasir standartları səviyyəsinə yüksəldilməsi məqsədilə Ümummilli Lider Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasında təhsil sahəsində islahatlar üzrə Dövlət Komissiyası yaratmış və 15 iyun 1999-cu il tarixdə imzaladığı Sərəncamla "Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində islahat Proqramı" təsdiq edilmişdir.

Proqramda irəli sürülən "Demokratikləşdirmə, humanistləşdirmə, inteqrasiya, difrensiallaşdırma, fərdiləşdirmə, humanitar-

AZƏRBAYCANDA TƏHSİL İSLAHATLARININ MAHIYYƏTİ VƏ HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ İSTİQAMƏTLƏRİ

Hər bir ölkənin inkişafı üçün ən başlıca şərt o ölkənin təhsilinin səviyyəsidir

İlham Əliyev

laşdırma prinsiplərinə əsaslanaraq, təhsil alanın şəxsiyyət kimi formalaşdırılmasını, onun təlim-tərbiyə prosesinin əsas subyektinə çevrilməsini başlıca vəzifə hesab edən, milli zəminə, bəşəri dəyərlərə əsaslanan, bütün qurumların fəaliyyətini təhsilalanın mənafeyinə xidmət etmək məqsədi ətrafında birləşdirən yeni təhsil sisteminin yaradılması" ideyası Azərbaycanda təhsil standartlarının yeni dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmasında mühüm rol oynamışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, elmi araşdırmalarımız zamanı bütün bu prinsiplərin əxlaq və mənəviyyət kitabımız olan Qurani-Kərimin ayələrindəki bəşəri ideyaları özündə əks etdirən fikirlərlə üst-üstə düşdüyünün şahidi olduq. Məsələn, fərdiləşmə prinsipi "Bəqərə" surəsi, 286-cı ayədə "Hər bir canlıni daşıya biləcəyi qədər yükləyin" cümləsini misal göstərmək olar.

Ölkədə təhsilin keyfiyyətinin artırılması, milli təhsilin dünya təhsil sistemində inteqrasiyasına imkan yaradan, təhsilalanları informasiya cəmiyyətinin fəal üzvlərinə çevirən təhsil islahatları uğurla davam edir. "Biz maddi dəyərlərimizi, iqtisadi potensialımızı insan kapitalına çevirməliyik" deyən ölkə Prezidenti İlham Əliyev inkişafda təhsilin rolunu yüksək dəyərləndirərək, bu vacib sahənin inkişafı üçün ardıcıl qərarlar qəbul etmişdir. Təhsilin səviyyəsinin müasir standartlara uyğunlaşdırılması, tədrisin keyfiyyətinin monitorinqinin aparılması, təhsil sahəsində inkişafyönümlü tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə ölkə Prezidenti "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında təhsil üzrə xüsusi komissiyanın yaradılması haqqında" 30 may 2005-ci il tarixli Sərəncam imzalamışdır.

Bu gün ölkədə aparılan təhsil islahatları-

nın mərkəzində konseptual xarakterli çərçivə və sənədi kimi milli kurikulumun tətbiqi dayanır. Kurikulum təhsil pillələri üzrə təlimin nəticələrini və məzmun standartlarını, nəzərdə tutulan fənləri, pedaqoji prosesin təşkili, təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi və monitorinqinin aparılmasını əhatə edir. "Kurikulum" sözü latın mənşəli olub dilimizdə "kurs", "yol" mənasını verir. Dilimizdə daxil olduğu ilk vaxtlarda (1990-cı illərin sonunda) "təhsil planı" kimi tərcümə olunmuş, sonralar rəsmi sənədlərdə kurikulum kimi saxlanmışdır.

Ənənəvi təhsil proqramından fərqli olaraq, müasir kurikulum şəxsiyyətyönümlü,



nəticəyönümlü, tələbyönümlü, şagirdyönümlüdür. Daha dəqiq desək, təhsil sahəsində fəaliyyət təhsilalanların mənafeyinə, maraq və tələbatlarının ödənilməsinə, istedad və qabiliyyətlərinin, potensial imkanlarının inkişafına xidmət edir, fərdin, cəmiyyətin və dövlətin dəyişən ehtiyac və tələbatlarını nəzərə almaqla, həyata keçirilir. Burada fənlərin inteqrativliyi - təhsilin məzmun komponentlərinin bir-biri ilə və həyatla sistemli şəkildə əlaqələndirilməsi əsas prinsip kimi qəbul olunmuş, təhsilalanların nailiyyət səviyyəsinə qoyulan dövlət tələbini müəyyən edən qiymətləndirmə standartları və mexanizmləri müəyyənləşdirilmişdir.

Respublikamızda müstəqil, milli və ümumbəşəri dəyərlərə, dünya təhsil standartlarına cavab verən təhsil sisteminin formalaşdırılması istiqamətində görülmüş işlər

öz nəticələrini verməkdədir. Hazırda tətbiq edilən tədris proqramları müasir tələblərlə səsleşir, təhsilalanların bilik və bacarıqlarını, təfəkkür və düşüncə tərzini tələb olunan səviyyədə inkişaf etdirməyə imkan verir. Yüksək nailiyyətlərin və arzu edilən nəticələrin əldə edilməsi üçün işə bu işi həyata keçirən təhsil işçilərinin üzərinə mühüm vəzifələr düşür. Təhsilverənlər işə peşəkarlıqla yanaşmalı, kreativ yanaşmanı, yeni təlim texnologiyaları və metodlarını öz fəaliyyətində tətbiq etməyi bacarmalıdır.

Qürur hissi ilə vurğulamalıyıq ki, bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasında təhsilin məzmununun tələb edilən səviyyədə müəyyənləşdirilməsi digər bölgələrlə müqayisədə həm infrastruktur, həm də kadr hazırlığı baxımından xeyli irəli getmişdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovun rəhbərliyi ilə muxtar respublikadakı təhsil ocaqları daim dövlətin qayğısı ilə əhatə olunmuş, onların fəaliyyəti üçün zəruri şəraitin yaradılması diqqət mərkəzində saxlanmışdır. Müntəzəm diqqət və qayğı sayəsində müasir standartlara cavab verən yeni məktəblərin tikintisi ilbəl daha geniş vüsət alır, təhsil müəssisələrinin maddi-texniki, tədris bazası ciddi sürətdə möhkəmləndirilir.

Təhsilin inkişafına dövlətin göstərdiyi yüksək diqqət və qayğı gənc nəslin sağlam ruhlu, yüksək intellektli, xalqımıza və dövlətimizə sədaqətlə xidmət edəcək vətənpərvər şəxsiyyətlər kimi yetişməsinə əminlik yaradır. Hər bir təhsil işçisi təhsilimizin inkişafı naminə hər cür fədakarlığa hazır olmalı, öz bilik və bacarığını sərf edərək, gənc nəslin təlim-tərbiyəsi üçün səylə çalışmalıdır.

Adi müəllim tərif edir, yaxşı müəllim izah edir, əla müəllim göstərir, dahi müəllim ilham verir. Gəlin, öyrədən müəllimlərdən ilham verən müəllimlərə çevrilyək.

**Ruhəngiz Əliyeva,
Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun
müəllimi**

Ümumdünya Kitab Günündə "Nar"-dan kənd məktəbinə dəstək

Elm, təhsil və maariflənmənin inkişafına dəstək verən "Nar" 23 aprel - Ümumdünya Kitab Günü ilə əlaqədar növbəti uğurlu layihəsini gerçəkləşdirdi. Mobil operator Cəlibabadın Təzəkənd kəndində yerləşən məktəbə 500-dən artıq kitab və elektron kitabxanaya giriş imkanı yaradan müasir kompüterlər hədiyyə etməklə kitabxanaya yeniləyib. Təhsil nazirliyinin dəstəyi ilə keçirilən aksiyada məktəbə təqdim edilən kitablar əsasən məktəblilər üçün klassik və müasir ədəbiyyatı əhatə edir. Bura nağıllar, uşaq ensiklopediyası, uşaq ədəbiyyatı, lüğətlər, dünya və Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələri və bu qəbildən olan digər kitablar daxildir. Qeyd edək ki, kitablar Azərbaycan, Rus və İngilis dillərindədir. "Nar"-ın hədiyyə etdiyi kompüterləri məktəblilər həm informatika dərslərində, həm də elektron kitabxana kimi istifadə edə biləcəklər. "Nar"-ın bu aksiyası haqqında daha ətraflı aşağıdakı keçid vasitəsilə tanış olmaq mümkündür: <https://www.youtube.com/watch?v=e6l-ktt9yxsY&feature=youtu.be>

"Nar" Ümumdünya Kitab Günü ilə əlaqədar məktəbləri kitabla təmin etməyi artıq bir ənənə halına çevirib. Ötən il mobil operator Bakıda yerləşən internat məktəblərindən birinə kitablar hədiyyə etmişdi. Aksiyanın keçirilməsində məqsəd uşaqları oxumağa həvələndirmək, onlarda kitab oxumaq vərdişinin formalaşmasına dəstək olmaq və təhsilin önəmini aşılamaqdan ibarətdir.



Qeyd edək ki, 23 aprelin hər il Ümumdünya Kitab Günü kimi qeyd edilməsi ilə bağlı qərar 1995-ci ildə UNESCO tərəfindən qəbul edilib. Əlamətdar günün məhz 23 aprel tarixində qeyd edilməsinin əsas məqsədi həmin gündə Servantes, Şekspir, Veqa, Nabokov kimi məşhur yazarların doğum və ölüm günlərinin olmasıdır.

Gənc nəslin motivasiyası, təhsil və maariflənməyə olan marağın artırılması "Nar" KSM strategiyasının əsas istiqamətlərindədir. Uzun illərdir ki, bu çərçivədə mobil operator maariflənmənin təşviqi məqsədilə genişmiqyaslı aksiyalar təşkil edir, müxtəlif bilik müsabiqələri və intellektual yarışların sponsoru qismində çıxış edir. "Nar" KSM strategiyası haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet sahifəsindən öyrənmək olar.

Frankofoniya həftələrinin yekun konserti "Bakcell"-in dəstəyi ilə keçirilib

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Proвайderi Bakcell şirkəti Frankofoniya həftələrinin yekunu olan "Quoi? Ou? Qu- and?" adlı konsert proqramının keçirilməsinə dəstək göstərmişdir.

Konsert Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Fransız Universitetinin (UFAZ) tələbələrindən iştirakı ilə keçirilib.

Tədbirdə ADNSU-nun rektoru, professor Mustafa Babanlı, Fransanın Azərbaycandakı səfiri Orelia Buşez, Yunanistanın Azərbaycandakı səfiri Nikolaos Kanellos, Belçika Krallığının Azərbaycandakı səfiri Bert Şufs, "Bakcell" şirkətinin və Fransız Mədəniyyət İnstitutunun nümayəndələri, həmçinin, UFAZ-ın professor-müəllim heyəti və tələbələr iştirak edib. Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Fransız Universiteti (UFAZ) ölkənin ən nüfuzlu təhsil ocaqlarından biridir. Frankofoniya günləri və digər tədbirlərin təşkili vasitəsilə UFAZ Fransız dili və mədəniyyətini təşviq edir və tələbələrə bədii və musiqi bacarıqlarının artırılmasına öz töhfəsini verir. Bakcell şirkəti tədbirin sponsoru olaraq Azərbaycan tələbələrini və gənclərini xüsusi diqqət ayırmaqla ölkədə təhsilin inkişafına öz dəstəyini əsirgəmir.



Ermənilərin 24 aprel uydurması

Terrorçu, separatçı bir toplum, erməni deyilən bir bəla törətdiyi saysız-hesabsız vəhşiliklərin fonunda bütün dünyaya əzildiyini, qırıldığıni bəyan etmək arzusunda və iddiasındadır. Ən dəhşətli isə odur ki, türk milli mənsubiyyətinə qarşı nifrət və intiqam hissi ilə alışıb yanan, hər imkan düşdükdə, türk millətinə mənsub olanları amansızcasına qətl edən, yeni soyqırımlar törədənərlərin özlərinin soyqırıma məruz qalması nağıllarına züvy tutanlar da tapılır.

"Erməni soyqırımı" dedikdə, Birinci Dünya müharibəsi ərəfəsində Anadoluda yaşayan ermənilərin sistemli şəkildə məhv edildiyini irəli sürən iddia nəzərdə tutulur. Türkiyə tərəfi bütün bunların erməni-türk qarşıdurması olduğunu, insan tələfatının müharibə səbəbindən olduğunu dəfərlə bəyan edib. Qeyd edilib ki, bu ermənilərin tələfatı müharibə zamanı baş verib və buna soyqırımı adı vermək olmaz və mümkün də deyil. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu müharibədə həyatını itirən təkcə ermənilər deyildi və kifayət qədər türk əsgəri də həyatını itirib. Sual oluna bilər ki, hər iki tərəfin itkisi olduğu halda, niyə bu tələfat ermənilərin soyqırımı adını almalıdır?

Osmanlı hakimiyyəti soyqırımı siyasəti həyata keçirməyib və öz dövlətçiliyini, millətini, öz haqqını müdafiə edib

Tarixə ekskursiya etsək, görürük ki, 1915-ci ildə baş verən hadisələr heç də qəflətən meydana gəlməyib. Erməni əsillilərin 1890-cı ildən başlayan üsyanına düz 25 ildən sonra reaksiya verilib. Azğınlaşmış, ipə-sapa yatmayan erməni terrorçularının qeyd olunan müddət ərzində törətdiyi əməllərə qarşı nəhayət ki, 1915-ci ildə Osmanlı hakimiyyəti radikal qərarlar qəbul etmək məcburiyyətində qalıb. İndi bu məcburiyyətə soyqırımı siyasəti demək absurdur və soyqırımı ifadəsinə şərik olmaq belə ədalətli yanaşma hesab oluna bilməz.

Əvvəlcədən düşünülmüş və təşkilatlanmış ermənilər Anadolunun şərqi və Kiliya adlanan cənub bölgələrində kütləvi şəkildə üsyanlar etməyə başlamışdılar və bu təbii hala çevrildi. İlk üsyan Ərzurumda 1890-cı ildə gerçəkləşdi. Ardınca Van, Sason, Adana üsyanları bir-birinin ardınca təşkil olunurdu. Azğınlaşmış ermənilər bu üsyanlarla da kifayətlənmədilər və hədsizlikləri o həddə çatdı ki, 1905-ci ildə Osmanlı sultanına sui-qəsd cəhdi belə etdilər. Uğursuzluqla nəticələnən bu sui-qəsdin ardınca mülki şəxslərə qarşı amansızlıq etmələri isə erməni simasını ortaya qoyur və ciddi tədbirlər görülməsini tələb edirdi.

Nə etməli idi Osmanlı imperiyası? Gözləməli idi ki, sultana qarşı nə vaxtsa bir də sui-qəsd hazırlansın? Yaxud sui-qəsd səbəbindən sultanın qətl ediləcəyi günü gözləməli idi Osmanlı hakimiyyəti? Bəlkə, mülki şəxslərinə qarşı amansızlıq etmələrinə göz yummalı idi? Yoxsa böyük Osmanlı imperiyası ermənilərin ayaqları altına atılmalı, əsrlər boyu qorunub saxlanan, dünyaca şöhrətli olan bir türk dövləti ermənilərə hədiyyə olunmalı, bir neçə azğın terrorçuya, separatçıya bağışlanmalı idi? Tarixi faktlar təsdiq edir ki, Osmanlı hakimiyyəti soyqırımı siyasəti həyata keçirməyib və öz dövlətçiliyini, millətini, öz haqqını müdafiə edib.

Acılıqdan, xəstəlikdən insanların həyatdan məhrum olması, hətta kütləvi şəkildə qırılması



soyqırımı yox, tələfatdır

Əslində, ermənilərin soyqırımı günü kimi qəbul etdikləri 24 aprel günü yalnız 2345 erməni fəali həbs edilib. Bu erməni fəalları kəndlərə soxularaq, hücum edərək silahsız əhalini, mülki insanları amansızlıqla qətlə yetirən, daha doğrusu qırğınlar törədən cinayətkarlar idilər. Belə cinayətkarların həbs edilməsində qeyri-qanuni, normadan kənar bir məqam varmı ki, ya ermənilər, ya da onların yalanlarına uyanlar bunu bayraq ediblər? Cinayətkarların cəzalandırılması nə vaxtdan soyqırımı adlanır və bu erməni yalanına dəstək olmaq istəyənlər bunu hansı məntiqlə əsaslandırılar bilirlər?

Birinci Dünya müharibəsi ərəfəsində, gerçəkləşən üsyanların fonunda ruslara qoşulan ermənilər türklərə qarşı savaşırdılar. Belə olan halda Osmanlı dövləti qeyd olunan həbslərin ardınca 27 may 2015-ci il tarixində "Köç" qərarı qəbul etdi. Bu qərara əsasən Anadoluda yaşayan ermənilərin Osmanlının digər bölgələrinə dağıdılması nəzərdə tutulurdu. Məsələ burasındadır ki, hadisələrin gedişi heç də nəzərdə tutulduğu kimi olmadı və hər şey fərqli cərəyan etməyə başladı. Köç karvanlarına hücumlar edildiyi səbəbindən ölənlər ermənilər oldu. Hətta yollarda acılıqdan və xəstəlikdən qırılanlar da kifayət qədər idi. Nəticədə, yola çıxanların yalnız bir qismi lazımı məntəqələrə çatdırıla və yerləşdirilə bildi.

Göründüyü kimi, ermənilərin uydurduğu nə 24 aprel tarixi, nə də bundan sonrakı hadisələrdə soyqırımı olmayıb. Bəli, 24 aprel-dən sonrakı hadisələrdə, yəni köç zamanı tələfat olub. Amma bu, ermənilərin uydurduğu soyqırımı demək deyil. Acılıqdan, xəstəlikdən insanların həyatdan məhrum olması, hətta kütləvi şəkildə qırılması soyqırımı yox, tələfatdır.

Müharibə zamanı, döyüş əsnasında verilən itgilərə, baş verən qırğına soyqırımı deyilmir və bu, soyqırımı sayıla bilməz

Bəzi ermənipərəstlər bəlkə də başa düşə bilmirlər ki, soyqırımı nədir, necədir və nə zaman baş verir. Amma ermənilər tam şəkildə bilirlər ki, qondardıqları soyqırımı deyil, eləcə qondarmadırlar. Yaxşı başa düşür-

lər ki, bu ermənilərin 24 aprel uydurmasıdır.

Nəzərə çatdırmaq yerinə düşərdi ki, BMT-nin Soyqırıma dair 1948-ci il, dekabr tarixli Konvensiyasının ikinci maddəsinə görə soyqırımı, "milli, etnik, irqi və ya dini qrupun qismən və ya tam məhv edilməsidir". Yeni, eynən ermənilərin özlərinin etdikləri kimi, türk milli mənsubiyyətinə malik olanları, müsəlman əhalini qırması əsl soyqırımı hesab olunur ki, bunu BMT-nin 1948-ci il, dekabr tarixli Konvensiyası təsdiqləyir. Konvensiyanın qeyd olunan ikinci maddəsinə görə ermənilərin isə soyqırıma məruz qalmamaları isbatlanır.

Digər tərəfdən, Türkiyə tərəfi bildirir ki, müharibənin zorakılıqlarında çoxlu sayda müsəlman türk də həlak olub. Deməli, ermənilərlə yanaşı türklər də itgi veriblər. O zaman nəyə görə türklər deyil, yalnız ermənilər soyqırımı deyərək hay-küy qoparmalıdır? Təbii ki, həyasızlıq prizmasından baxdıqda bunun belə də olacağını təxmin etmək mümkündür. Lakin, məntiqli reallığa görə isə tamamilə yanlışdır.

Əsl həqiqət odur ki, rus qoşunlarının geri çəkilməsi zamanı onların silah-sursatını ələ keçirən ermənilər özləri türklərə qarşı soyqırımı törətdilər

Yenə də tarixə ekskursiya etsək görürük ki, Osmanlı İmperiyasını parçalamaq istəyən dövlətlər XIX əsrin əvvəllərindən etibarən müxtəlif planlar cızıldılar. Belə planların cızıldığı bir zamanda ermənilərin xəyanətkar olmalarından, satqınlığından, şəraitə uyğun olaraq dinlərini və məzhəblərini dəyişmək xislətindən həmin dövlətlərin məharətlə istifadə etmək missiyasını başa düşmək çətin də deyil. Fransızların erməniləri katolik, rusların pravoslav, ingilislərin isə protestant kilsəsinin himayəsinə girməyə çağırışları da əbəs yerə deyildi. Kimin daha çox pul verməsindən asılı olaraq həmin istiqamətə meyillənməkləri də tarixi faktdır. Bu gün də erməni xislətində pul, vəsait müqabilində belə satılacağı normal hesab etmək prioritet hesab olunur və son hadisələrdə Ermənistanın gah Qərbə, gah da Rusiyaya tərəf qaçması bunun əyani sübutudur.

Tarixi faktlar təsdiq edir ki, rusların hücumundan ruhlanan Türkiyə erməniləri indi "Qərbi Ermənistan" adlandırdıqları Şərqi Anadolunun Ərzurum, Van, Bitlis, Xarput, Diyarbəkir, Sivas kimi 6 vilayətində müstəqil dövlət qurmaq üçün hər yerdə türkləri qırıb məhv etməyə başlayırdılar. 1915-ci il mayın 14-də rus ordusu Van şəhərini ələ keçirdikdən sonra ermənilər 2 gün ərzində yerli müsəlman əhalisini kütləvi surətdə qırdı. Əsl, həqiqi fakt odur ki, istər Şərqi Anadolunun ruslar tərəfindən işğal dövründə, istərsə də 1917-ci il inqilabından sonra rus qoşunlarının geri çəkilməsi zamanı onların silah-sursatını ələ keçirən ermənilər türklərə qarşı sözlün həqiqi mənasında soyqırım törətdilər.

Sovet hökumətinin 1917-ci il dekabrın 29-da "Türkiyə Ermənistanı" haqqında dekret qəbul etməsi belə ermənilərin qondardıqları soyqırımı təkzib edir. Çünki, Türkiyədə ermənilərə qarşı etnik təmizləmə siyasəti həyata keçirilmiş olsaydı Sovet hökumətinin

belə bir dekret verməsi gülünc olardı. Üstəlik digər fakt ondan ibarətdir ki, ermənilər bu dekretdən ruhlanaraq, Türkiyə ərazisində dövlət yaratmaq məqsədi ilə 1918-1920-ci illərdə Ərzurumdan tutmuş, İrəvan quberniyası da daxil olmaqla böyük bir ərazidə türklərə qarşı soyqırımı həyata keçirdilər. Təbii ki, türk ordusu həmin əraziləri erməni silahlı qüvvələrindən təmizləmək məcburiyyətində qalıb və bu məqsədlə əks hücum keçir.

Ermənilərin soyqırımı yalanını uzatmalarında məqsədləri maddi təminat qoparmaq və ərazi iddiası irəli sürməkdən ibarətdir

Məlumdur ki, "soyqırım" (yaxud "genosid") beynəlxalq hüquq termini kimi 1944-cü ildən işlənir və ilk dəfə Hitler rejiminin yəhudilərə qarşı törətdiyi kütləvi qırğınlar soyqırımı adlandırılıb. Deməli, həmin vaxtda, yəni əsrin əvvəllərində belə bir termin ola da bilməzdi. Bəs onda uydurma erməni soyqırımı ideyasının müəllifləri kimlərdir və bu cəfəngiyyətin başlama tarixi nə vaxta təsadüf edir?

Osmanlı imperiyasının parçalanmasında maraqlı olan ABŞ-ın prezidenti Vudro Vilsonun H.Morqentaunu səfir təyin edərkən, "Tezliklə ondan əsər-əlamət qalmayacaq ki, onu Türkiyə adlandırmaq mümkün olsun" ifadəsi bu məsələyə də yetərinə aydınlıq gətirir. Faktlar isə təsdiq edir ki, səfir Morqentau İstanbula gələn kimi erməni liderləri və komitəçiləri ilə əlaqə quraraq, erməni komitəçilərinə Arşak Şmavonyanı özünün birinci köməkçisi və tərcüməçisi, Hakop Andonyanı isə katib təyin edərək, onları silahlı mübarizə aparmağa şübhələndirir. H.Morqentau ABŞ-a qayıtdıqdan sonra uydurma materiallar əsasında "Səfir Morqentaunun xatirələri" adlı kitab dərc etdirir. Həmin kitabda 600 mindən 1 milyonadək ermənilərin məhv edildiyini iddia edən səfir ermənilərin indiki istifadə etmək istədikləri qondarma da olsa bir soyqırımı ifadəsini ortaya atır. Təbii ki, indi də ermənilərin uydurma erməni soyqırımı yalanını uzatmalarında məqsəd müasir Türkiyə Cümhuriyyətini günahkar göstərmək üçün hüquqi əsas əldə etməkdən, ondan maddi təminat qoparmağa nail olmaqdan, ona qarşı ərazi iddiası irəli sürməkdən ibarətdir.

Çox təəssüf ki, ikili standartlar dünyasında Türkiyənin haqq səsi deyil, ermənilərin yalanları daha çox ayaq açıb yeriyir. Avropanın bezi "demokratik" quruluşlarında və dövlətlərində erməni iftiralari həqiqət, türklərin həqiqəti isə cinayət hesab edilir. Uzun müddət "erməni məsələsi"nin mahiyyətini və soyqırım problemini araşdıran Stenford Şou, Bernard Levis, Xit Louri, Castin Makarti, Günter Levi, Samyuel Uimz kimi məşhur tədqiqatçılar isə öz əsərlərində belə nəticəyə gəliblər ki, Türkiyə ərazisində heç vaxt ermənilərə qarşı qırğınlar törədilməyib. Əksinə, ermənilər özləri türklərə qarşı qırğınlar törədiblər. Tədqiqatçılar açıq şəkildə təsdiq ediblər ki, ermənilərin itkilərinin səbəbi müharibə illərində onların türklərə qarşı əks cəbhələrdə yer almaları olub.

24 aprel 2019-cu il

Erməni xidmətçisi

Yaxud şeytan xislətli Leyla Yunus yenə öz ampluasında

Yaxşı deyib atalar: qozbeli qəbir düzəldər. Ancaq "insan hüquqları müdafiəçisi" pərdəsi altında gizlənmən iblis xislətli Leyla Yunusun bütün fəaliyyəti külli miqdarda pul qazanmaq olub. Əslində, ermənidən daha çox erməni olan, erməni sevgisi ilə alışbayan bu həşəmətli "hüquq müdafiəçisi"nin hələ ölkəmizdə yaşadığı illərdə daim "siyasi məhbus" məsələsi ilə alver etdiyini cəmiyyətimiz yaxşı bilir.



Siyavuş Novruzov: "Axi, kimsən ki, sənənlə görüşsünlər?!"

Vətənə xəyanətin ən pik nöqtəsində olan L.Yunusun Azərbaycan əleyhinə səsləndirdiyi şər-böhə dolu cümlələrini daim Ermənistan mətbuatının mənsəyə çıxarmasını da hamımız yaxşı bilir. Erməni lobbisinin nümayəndələri, hətta Ermənistan rəsmiləri çox vaxt Azərbaycan əleyhinə səsləndirdikləri fikirlərdə bu üzdeyən "hüquq müdafiəçisi"nin fikirlərinə istinad etdiyini də şahidi olmuşuq.

Bu gün yenə də öz köhnə əməllərindən əl çəkməyən L.Yunus ölkəmizdə kaos, qarşıdurma yaratmaq istəyən ermənipərəst dairelərlə bir olaraq onların məşalarının göstərişinə uyğun hərəkət etməkdədir. Abırsızlıq budur və bu cinayətkarın çirkin əməllərini davam etdirməsi heç də təəccüb doğurmur. Damarlarında erməni qanı axan iblis xislətli bu, o L.Yunusdur ki, Azərbaycan Müdafiə Nazirliyində işləyərək hərbi sirlərimizi ermənilərə ötürərək, "xalq diplomatiyası" adı altında Ermənistan xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq edib. Bu gün də anti-Azərbaycan dairelərdən aldığı külli miqdarda pulun hesabına onların sifariş və tapşırıqlarını xüsusi canfəşanlıqla yerinə yetirir.

YAP İcra katibinin müavini, millət vəkili Siyavuş Novruzov erməniyə nökrəkçilik edən şeytan cildinə girən Leyla Yunusun ölkəmizə qarşı satqıncılıq etmək və yalan, şər-böhə atdığı vurğulayaraq belələrinin azərbaycanlı adını daşmasını cinayət hesab etdiyini bildirib. S.Novruzov onu da vurğulayıb ki, L.Yunusun bu cür hərəkət etməsinin səbəbi məlumdur: "Milliyyətçə erməni olan bir adamdan bundan artıq nə gözləmək olar?! Və bu gün Cənab Prezidentin Avropa ölkələri strukturlarının rəhbərləri ilə keçirdiyi görüşlər, apardığı danışıqlar və bu ölkələrin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bir daha dəstəklənməsi, təbi ki, L.Yunus kimi satqınları narahat edir, o cümlədən erməni lobbisini. Avropa çalışır ki, Azərbaycanla münasibətləri möhkəmləndirsin".

Millət vəkili onu da qeyd edib ki, L.Yunus Avropa üçün lazımsız bir adamdır: "Avropa İttifaqı da başa düşür ki, L.Yunus yararlı deyil. Hətta onları saxlamaq baha başa gəlir. Bu baxımdan ayrı-ayrı ölkələr hesabına bunlara yardım göstərirlər ki, orada yaşasınlar. L.Yunus iddia edir ki, Avropada filankəslə görüşdüm, bəhmənkəslə görüşdüm. Axi, sən hansı səlahiyyətə malik sən, kimsən ki, sənənlə görüşsünlər?!"

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Sərdar Cəlaloğludan Əli Kərimliyə mitinqbaz atmacası

ADP sədri: "Əli Kərimlinin apardığı siyasəti yanlış taktika hesab edirəm"

AXCP sədri Əli Kərimlinin "Milli Şura" adından ardıcıl mitinqlər keçirmək cəhdləri ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu tərəfindən düzgün qərar olmaması ilə əlaqələndirilib. Belə ki, "demokratlar"ın sədri mitinq keçirmək üçün sosial sifarişin olmadığına işarə edərək, aksiyalar keçirmək marağında olan cəbhəçiləri mitinqbaz adlandıraraq və siyasi fəaliyyətlərində seçdikləri bu yolun yanlış olduğunu bildirib.

Mətbuata açıqlamasında "Mən müxalifətin mitinq taktikasının yanlış olduğunu düşünürəm", fikrini irəli sürən ADP sədri, həmçinin, hesab edir ki, mitinq qərarlarının verilməsi demokratiyaya vurulan zərbədir.

"Bu cür taktika, əslində, demokratiyaya vurulan zərbədir"

Daha dəqiq desək, ortada mitinq keçirmək, hər hansı bir məsələyə etiraz etmək üçün səbəbin olmadığını bildiren S.Cəlaloğlu sözlərini belə, əlaqələndirib ki, eyni zamanda, hətta səbəblər olsa belə onların da təxirə salınması, bütövlükdə, mitinq iddiasında olanların geriye çəkilməsi kimi qi-



mətləndirilə bilər. SİTAT: "Bu cür taktika, əslində, demokratiyaya vurulan zərbədir. İkincisi, mitinqlərlə bağlı qərarlar o zaman qəbul edilməlidir ki, mitinqlərin predmeti həlli təxirəsalınmaz ciddi problemlərlə bağlı olsun. Əgər hər dəfə mitinq təxirə salınrsa, o deməkdir ki, onun keçirilməsi də təxirə salınan səbəblərdir. Belədirsə, onda nəyə görə bu siyasi qüvvələr mitinq təyin etmək taktikasından istifadə edirlər? Bu da yanlışdır".

ADP sədri müasir zamanda sosial şəbəkələrin insanların öz fikirlərini ictimailəşdirməyə kifayət qədər imkan verdiyini də xatırladaraq ona da eyham vurub ki, bu gün sosial şəbəkələrdə ən çox var-gəl edənlər də, məhz Ə.Kərimlinin adamlarıdır. Əgər onlar bu vasitədən istifadə edirlərsə, bu zaman mitinqlərlə bağlı qərar gəlməsi, ardınca isə həmin müraciətlərə mənfi cavabların verilməsi birbaşa müxalifətin zəifliyini aşkara çıxarır.

"İki həftədən bir mitinq haqqında qərar qəbul etmək qeyri-ciddi davranışdan başqa bir şey deyil"



RƏFIQƏ

Xislətləri indeksləşən əxlaqsız Avropa süləngəcləri...

Son günlər anti-Azərbaycan dairelərin çirkli pulları ilə bəslənən antimilliyetçilərin, xarici qrant uğrunda biri-birilərinə amsızcasına təhqir atəşinə tutan milli satqınların virtual savaşı yenə qızıqıb.

Milli maraq və mənafeleli anti-Azərbaycan dairelərdən aldıkları beş-üç qəpik tulapayına satan, sosial bazası olmayan, bütün hüquqi-etik, əxlaqi-mənəvi dəyərləri tapdalayıb keçən, xəyalpərəstliyə, ifrat subyektivliyə yvarlanan pozucu müxalifət "lidercikləri"nin əlləri hər yerdən üzöldüyünə görə fəaliyyətlərində bu gün Avropanın müxtəlif ölkələrində daldalanan, anti-Azərbaycan dairelərin və müxtəlif xarici xidmət orqanlarının toruna düşən savadsız, dünyagörüşsüz, ideya-siyasi cəhətdən özünüdərkən sifir nöqtəsində olan, milli düşüncədən məhrum, teymurxanlara, mirzəlilərə, sadıqlılara üstünlük vermələri hamımıza məlumdur və söyüş müxalifəti kimi adlandırılan ünsürlərin, əslində, mənəvi terrorçu olduqlarını çoxsaylı faktlarla isbatlamaq mümkündür. Hətta xalq mənəvi terrora məruz qoyan bu ünsürlərin əllərinə imkan düşsə, fiziki terrora da meyilli olduqları göz önündədir. Ümumiyyətlə, siyasi mübarizə adı altında qeyri-sivil yollarla, yəni qisasçılıq siyasəti aparmaqla yanaşı, həm də bir-birləri ilə qrant davasına çıxan orduxanlar, turallar, məhəmmədlər, rəfaillər, vidadilər və s. bütün mənələrdə dövlət, xalq, millət, əxlaq, şərəf, ləyaqət, mənəviyyət kimi meyarlardan qat-qat uzaqdadırlar. Dəfələrlə müşahidə etmişik ki, müxtəlif hadisələrdən dərhal öz məqsədləri üçün yararlanmağa cəhd edən bu tiplər sürüsü açıq-aşkar dövlətə, dövlət rəsmilərinə və onların ailələrinə qarşı terror çağırışları etməkdədirlər.

Belələri sosial şəbəkələr vasitəsilə Avropa küçələrində dövlətin maraqlarını müdafiə edən istənilən şəxsi görüşlər, dərhal ölüm təhdidi edirlər, hədələr yağdırırlar. Reallığa qalanda həmin şəxslərin klavaturalar, monitorlar arxasında "şirə" dönmələri həyatda doşan qədər olduqlarını sübut edir. Çünki Azərbaycan xalqına qarşı mənəvi terror törədən xislətləri artıq indeksləşib və bu gün belələrinin "İŞİD", "Əl-Qaidə", "Taliban" və s. terrorçularından heç nə fərqlənmədikləri göz önündədir. Və istər orduxanlılar, vidadilər, mirzəlilərə, sadıqlılar və sairələri "quyruqları qapı arasında" qalanda aradan çıxmaq üçün bu vasitəyə əl atırlar! Belə xainlər barədə ciddi ölçülər götürülməlidir! Çünki normalda əsl müxalifət, sivil müxalifət belə olmur və onlar bu hərəketləri ilə bir daha terrorçu olduqlarını təsdiqləyirlər. Ancaq bu bir real faktordur ki, belələri Azərbaycan dövlətinin qüdrətlənməsinə, dünyada söz sahibinə çevrilməsinə qarşı çıxış edən aşkar düşmənlərimiz olan ermənilərin nökrəleridir. Zaman çoxdan çatıb ki, belə xainlər barədə ciddi ölçülər götürülsün!

"Demokratik mübarizənin çoxlu sayda üsulu, taktikası var. Mitinq, sadəcə, bu üsulların biridir", deyən S.Cəlaloğlu deyib: "Mitinqlərin hədəfləri ilə bağlı məsələləri mitinqlərsiz də ictimaiyyətin diqqət mərkəzinə gətirmək mümkündür... Müxalifətin isə sosial şəbəkəyə çıxışı var. Burada da Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən icazə almağa ehtiyac yoxdur. Sosial şəbəkələr müxalifətin imkanlarını artırır. Ona görə də Azərbaycan müxalifətinin mitinqbaz hissəsinin apardığı siyasəti yanlış taktika hesab edirəm. Əgər doğrudan da mitinq keçirmək vacibdirsə, hakimiyyətin buna icazə verib-verməməyindən asılı olmayaraq mitinqlər keçirilməlidir. Yox, əgər bu mitinqlər vacib deyilsə, onda iki həftədən bir mitinq haqqında qərar qəbul etmək qeyri-ciddi davranışdan başqa bir şey deyil".

Daha bir maraqlı məqama toxunan ADP sədrinə görə, AXCP-"Milli Şura" cütlüyü mitinqlərə icazənin verilməməsinə Avropa Məhkəməsinə şikayət etmək üçün vasitə kimi hesab edirlərsə, burada da yanılırlar. "Məqsəd Avropa Məhkəməsinə şikayət üçün hüququ əsaslar yaratmaqdır, bunun özü də yanlış taktikadır" deyən S.Cəlaloğlu düşmənin mitinqbaz hissəsinin bənzər iddialarının onlara heç bir səmərə verməyəcəyini əsaslandıraraq fikirlərini ortaya qoyub.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Sənayenin inkişafında qadınların rolu

XIX əsrdə sənayeləşmə Avropada şumlu əkinçilik dövrünə son qoydu. Maşınların yaradılmasının sürətli irəliləyişi kişilər və qadınlar tərəfindən yerinə yetirilən iş növlərini də dəyişdi. Zavod sistemi şəhərdə maddəli işçi sinfi yaratdı və kişilərin işdəki davranışını dəyişdi. Artan əlavə məhsulun ədalətli bölünməsi uğrunda hərəkat başlandı ki, burada başlıca rolu kişilər oynadı. Qadınlara gəldikdə isə sənayeləşmənin və fabrik-zavod istehsalının törətməmiş olduğu əmək bazarına onların gəlişi üç meylin - ölüm səviyyəsinin azalması, savadlanmanın yayılması və uşaq doğumunun azalmasının təsiri altında qadının həyat şəraitinin dəyişməsi nəticəsində mümkün oldu.

Yalnız bundan sonra işçi qüvvəsinin tərkibi evli qadınların hesabına artdı. Ölüm səviyyəsinin və uşaq doğumunun aşağı enməsi işləyən qadının orta hesabla hamiləliklə və övladını yedizdirməklə bağlı iş yerindən kənarda keçirdiyi zamanın miqdarını da azaltdı. Savad səviyyəsinin artması qadına ümumailə gəlirini əvvəlkindən daha artıq təmin etməyə imkan verdi. Lakin bütün bunlar o demək deyildi ki, əmək alətləri və texnologiyaların inkişafında, əməyin ictimai bölümündə, maddi sərvətlərin əldə edilmə və istehlakının təşkil-iqtisadi əsaslarında baş verən dəyişikliklər yüzilliklərlə təşəkkül tapan gender stratifikasiyası sistemini əsaslı surətdə dəyişdi və bunun üstündə qurulan gender bərabərsizliyini ləğv edə bilirdi. Cəmiyyət sənaye mərhələsinə qədəm qoyduqdan sonra insan populyasiyasının qadınların müxtəlif ictimai-faydalı əmək ehtiyatları (maddi sərvət, nüfuz və təhsil) imkanına olan ictimai tələbatın təsirinə tədricən ixtisar olunması meyli formalaşmağa başladı. Lakin bəşər tarixi ərzində yaranan gender sosializasiyası, gender stereotipləri və göstərişləri, rəmzləri, rollar sistemi, gender idrak paradimaları və bir sıra digər dünyagörüşü, ideoloji və bü-tövlükdə, mənəvi-mədəni məzmun amilləri tarixin bu məqamında gender bərabərsizliyi ruhu ilə o qədər dolmuş, o qədər sosial-aktiv və istehsal qabil olmuşdu ki, gender bərabərsizliyi baxımından əməyin və ictimai istehsalın nəticələrinə və cəmiyyətin peşə-vəzifə strukturunda statusların bölümünə müntəzəm şəkildə neqativ təsir göstərərək, gender stratifikasiyasının mövcud quruluş prinsiplərinin saxlanmasına yeni təkan verirdi (bu anlayışları və genderin sırf mədəni quruluşunun müvafiq aspektlərini sonrakı mövzuda daha geniş şəkildə nəzərdən keçirəcəyik).

Həll üsulu, dinamikası və nəticələrindən qadının istehsal prosesində və sosial əhəmiyyətli dəyərlərin ailə-dənkənar sahələrdə bölüşdürülməsi prosesindəki fəal iştirakının asılı olduğu əsas problemlərdən biri ailədəki vəzifə bölgüsüdür. Gender stratifikasiyası üçün ev işlərinin əhəmiyyəti sosial-sinfi təbəqələşmə və stratifikasiya üçün bazarın sosial-iqtisadi fenomeninin əhəmiyyəti qədər mühümdür. Gender bərabərsizliyinin aradan qaldırılması üçün əməyin ailədaxili bölümü probleminin vacibliyini bu cür ifadə etmək olar: qadın öz bacarığı və istedadının reallaşmasına kişi qədər əmin olmayınca, o bərabərhüquqlu ola bilməyəcək. "Mədəniyyət nəzəriyyəsi və tarixi" əsərində yazılır: "Araşdırılan problem baxımından qadınlara münasibətdə ayrı-seçkilik ondan ibarətdir ki, müasir cəmiyyətdə qadınların çoxu ikili işlə yüklənmişdir: ev işləri və gəlir əldə etmək

üçün çalışdığı iş. Nəticədə qadın ərinin karyerası xətrinə özünün ixtisas yüksəlişindən imtina edir. Ev işləri yükü nəinki qadının ixtisas yüksəlişinə, həm də təhsil səviyyəsinin və dərəcəsinin yüksəlməsinə mane olur. Ev işi - təkə kişinin ödənişli işdə çalışmasını təmin edən gözlənilməz və ödənişsiz qadın zəhməti deyil. Bu, həm də hökmranlıq və asılılıq təbəssüm etdirən "gender" əməyidir. "Ev işi" anlayışına məzmunca bir-birindən fərqlənən müxtəlif vəzifələr aiddir. Ailədə və sənaye bölgələrində qadının fiziki işi qadının inkişaf etməkdə olan ölkələrdə yerinə yetirdiyi işdən (su daşımaq, məhsul yığmaq, paltar toxumaq və s.) tamamilə seçilir. Amma su təchizatı, kanalizasiya, elektrik təminatı kimi rahatlıqlara baxmayaraq evdəki fiziki işin azalmasına rəğmən həmin iş yenə də bir fərdə - qadında cəmlənir. Qeyd etmək lazımdır ki, qadına münasibətdə ailədaxili əməyin ayrışdırılma bölümünün saxlanmasında mühüm rol ictimai şüurda möhkəmlənən gender stereotiplərinə və göstərişlərinə məxsusdur. Özü də hakimiyyətə münasibətinin müntəzəm istehsalına baxmayaraq təkə kişilər deyil, ele qadınlar da həmin stereotip və göstərişləri rəhbər tutur. Ailə hakimiyyətinin mühüm mənbəyi və ölçüsü pul və ona nəzarətdir. Gender stratifikasiyası üçün vacib olan yalnız ailə gəlirinin həcmi məsələsi yox, həm də kimin pul qazanması, həmin pulu ailə daxilində nəzarətdə saxlaması, bölüşdürməsi və xərcləməsidir. Praktika göstərir ki, ailə büdcəsi üçün pulun qazanılması ailənin gəliri üzərində avtomatik nəzarət yaratmır. Müasir evli qadınların ailə büdcəsindəki xidməti getdikcə artsa da, cəmiyyətdə onların statusu, hətta şəxsi gəlirinə nəzarət etmək bacarığı baxımından belə kritik olaraq qalır. ABŞda aparılan araşdırmaların nəticəsi çox geniş yayılan bir vəziyyəti əks etdirir. Məlum olmuşdur ki, pulun idarə olunmasının "defisit üzərində nəzarət" sayıldığı azgəlişli ailələrdə maliyyə nəzarəti qadın tərəfindən yerinə yetirilir; gəlirin yüksək olduğu ailədə isə maliyyə nəzarəti, adətən, kişiyə məxsus olur. Gender normaları ərin qazandıqı pulun hamısını ailə büdcəsinə vermədiyi və pulun bir hissəsini öz şəxsi ehtiyacı üçün saxladığı vəziyyəti nəzərdə tutur. Məvacibə əlavələr, mükafat və digər əlavə qazanc haqqında da bunu söyləmək olar. Arvadın qazandıqı pula gəldikdə isə normativ münasibət burada çox zaman onun uşağa baxmaq üçün yaxud xırda xərclər üçün sərf olunmasını nəzərdə tutur və bunu ailənin ümumi büdcəsinə daxil etmir. Əməyin ailədaxili bölümündə gender bərabərsizliyinin stereotiplərdən və göstərişlərdən asılılığına ev işlərinin rəmzləşməsi daha bir sübutdur. Ev işi "qadın" olmaq anlayışının "təbii" (mədəni gözlənilən və

qanunlaşdırılmış) bir hissəsi, "lazımı ailələrin quruluş proqramı"nın bir hissəsidir. Ev işinin keyfiyyəti çox vaxt qadının rəmzi rəğbəti olaraq aşkarlanır. Bu zaman qadın öz vəzifəsini ərinin tələblərini yerinə yetirmək vacibliyi olaraq müəyyənləşdirir, erə isə arvadının elədiklərinə şəxsiz tənqidlə yanaşmaq hüququ verilir. Bundan başqa, ev işinin yerinə yetirilməsi sevgi və qayğının ifadəsi kimi başa düşülür, amma kişi üçün və qadın üçün bərabər bölünmür. Ev işi qadın evə qayğısı kimi nəzərdən keçirilir, buna görə də qadın ailənin ehtiyacını yerinə yetirməyə, özünü günahkar hesab edir. Kişi isə ev işində az xidməti olsa belə, bunu minnətlə edir. Və nəhayət, ev işinin qadına aid olması kimi stereotip qavranışı ailədə hakimiyyət iyerarxiyasını, subordinasiyanı təbəssüm etdirir. Əsasında kişinin üstün rolu, onun sosial qrup olaraq hakimiyyəti (patriarxat) ilə xarakterizə olunan ictimai münasibətlər sisteminin formalaşdığı gender stratifikasiyası və gender bərabərsizliyi öz əksini əməyin yalnız ailədaxili çərçivədə deyil, həm də ictimai bölümü səviyyəsində, cəmiyyətin əmək fəaliyyətinin bütün səviyyələrində tapır. Cəmiyyətin keçirdiyi tarix boyu formalaşmış qadının ailə qismətli nəzəriyyəsi onun əsarəti və istehsal sahəsində əzilməsinə əsas vermişdir: yaşayış üçün qazana bilmək imkanı ona yaxşılıq, iltifat kimi, qadının professional karyera etmək yaxud yüksək ödənişli və nüfuzlu məşğulluq sahələrə daxil olmaq cəhdi isə olduqca ciddi, bəzən də qarşısızalmaz maneələrlə qarşılaşır. Hər dəfə əməyin ayrı-seçkilik bölümü özünü göstərir: müasir iqtisadiyyat və əsas idarəetmə sistemi sahələrində qadından daha çox qazanmaq imkanı olan kişilərə üstünlük verilir; qadına münasibətdə isə çox vaxt "qalıq prinsipi" adlanan prinsip işə düşür ki, nəticədə qadın onun üçün əsasən ənənəvi sayılan, daha az ödənişli və az nüfuzlu səhiyyə, təhsil, məişət xidməti, sosial təminat sahələrində işləməli olur. Əməyin ictimai bölümündəki ayrışdırılma bölümü yalnız fəaliyyət dairələrinin "kişi" və "qadın" səhələrinə bölünməsinə deyil, həmçinin "qadın" aid kimi nəzərdən keçirdiyimiz sahələrdə də rəhbər vəzifələrə əsasən kişilərin: məktəb direktorları, baş həkimlər, sosial təminat sahəsini idarə edənlər və s. təyin olunmasında göstərir." Qadın və ixtisas yüksəlişindəki mövcud fərqlərin əsasında cəmiyyətin analoji şəraitdə həm onun, həm də bunun qarşısında qoyduğu müxtəlif tələblər durur. Karyera pilləsi ilə irəliləmək istəyən qadın ənənəvi olaraq kişilərə aid edilən sırf kişi keyfiyyətləri nümayiş etdirməlidir: rəasionalıq, təcavüzkar aktivlik, dönməz xarakter və s. - özü də həmin vəziyyətdə kişidən tələb ediləndən qat-qat artıq dərəcədə. Bu zaman qadının professional fəaliyyətdə və karyerada nail olduğu uğurları çox zaman onun malik olduğu bacarıq və biliklə deyil, cürbəcür səbəblərlə izah edilir; uğursuzluqlar isə onun cinsi mənsubiyyəti ilə əlaqələndirilir. "Mədəniyyət nəzəriyyəsi və tarixi" əsərində yazılır: "Qadının peşə yüksəlişinə neqativ münasibət digər amili onun ailədəki vəzifələrinə cəmiyyətdə kök salmış münasibətdir. Bir tərəfdən, qadın üçün peşəkar fəaliyyətin yox, ailədəki vəzifəsinin əsas yer tutması ilə



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığın artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

bağlı stereotip özünü bürüzə verir. Digər tərəfdən isə, evli qadının həmin vəzifələri (ilk növbədə ana qayğıları) çox vaxt onun bir işçi kimi, üstəlik də rəhbər işçi kimi fəaliyyətinin nəticəsinə mənfi təsir göstərə bilən və onu nüfuzdan sala biləcək vəziyyət kimi qəbul edilir. Gender bərabərsizliyinin əmək sahəsindəki başqa bir problemi iş yeri təşkil edilərkən qadın orqanizminin bioloji xüsusiyyətlərinə faktiki olaraq məhəl qoyulmamasıdır. Kişi ilə müqayisədə qadın əməyinin mühafizəsi və onun iş şəraitinin yaxşılaşdırılması qadınların tam professional fəaliyyətinin vacib şərtidir. Burada ilk növbədə söhbət qadın səhətinin müdafiəsindən, reproduktiv sistemin zərərli istehsal amillərinin təsirinə qorunmasından gedir. Qadın əməyi xüsusi, daha diqqətli təşkil, normalaşma və təminat üsullarına ehtiyac duyar. Qadın orqanizmi səs, vibrasiya, temperaturun kəskin dəyişməsi, toz, natəmiz hava, zəif işıq, monoton əməliyyat ritmi, ağır əşyalarla iş kimi xoşagəlməz amillərə kişi orqanizmindən daha tez reaksiya verir. Buna görə də müxtəlif avadanlığın layihələşməsi və hazırlanması zamanı qadın orqanizminin xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması və bəzi əmək növlərində xüsusi iş normalarının olmaması ona pis təsir edir. Həmin amillərin neqativ təsiri lazımsız enerjinin sərfində, iş qabiliyyətinin azalmasında, əsəb sisteminin pozulmasında özünü bürüzə verir. Bütün bunlar onu deməyə imkan verir ki, əmək və ailə-məişət sahələrində sosial təşkil olunmuş gender münasibətləri sistemi qadının öz bilik və bacarığını aşkar etmək baxımından başlanğıc imkanlarını mənəngəyə

salır. Bu səhədə mövcud olan problemlər heç də qadının istehsal sahəsinə daha fəal daxil olması, onun əmək fəaliyyətinin və ailə yükünün optimal birləşməsi məsələsi deyildir. Gender stratifikasiyasında qadının statusunun tam professional irəliləyiş, layiqli sosial qəbul, hərtərəfli yaradıcılıqla məşğul olmaq baxımından dəyişməsi üçün cəmiyyətdəki bütün sosial institutların müntəzəm, məqsədyönlü, sistemli fəaliyyəti tələb edir. Onu da əlavə edək ki, yuxarıda adı çəkilən gender bərabərsizliyi problemlərinin bir çoxu ayrı-ayrı sosial şəraitdə müxtəlif kəskinliklə özünü göstərir. Belə ki, inkişaf etmiş yüksək bazar iqtisadiyyatına və əməyi yüngülləşdirən texnologiyaya, yüksək təşkilatlı əmək bazarına, olduqca yüksək gəlirin müxtəlif formalarına, yüksək inkişaf etmiş büdcədənkənar sosial təminat mənbələrinə və aktiv sosial siyasətə, tərəqqi edən demokratik hakimiyyət və vətəndaşların siyasi iştirak institutlarına, özünün demokratik meylli siyasi-hüquq norma və dəyərlərinə malik postsənaye ölkələrində əmək və ailə-məişət sahəsində gender stratifikasiyasının adı çəkilən problemlərini həll etmək üçün olduqca əlverişli şərait yaranmaqdadır". Məsələn, həmin ölkələrdə orta və yüksək gəlirli ailələrdən olan kişilərin əksəriyyəti öz xanımlarının aktiv şəkildə pul qazanmaq və ya öz yaradıcılıq imkanını hansısa başqa sahədə (sosial proqramlar, xeyriyyəçilik, elmi fəaliyyət və s.) tətbiq etmək imkanına olduqca normal və rəğbətlə yanaşırlar.

Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Alman qadın 27 ildən sonra komadan ayılıb

Amaniya hospitaların birində qadın 27 il sürən komadan sonra özünə gəlib. Bu barədə "The National" portalı məlumat yayıb. Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri vətəndaşı Münirə Abdullah 1991-ci ildə 4 yaşlı oğlu və kürəkəni ilə birlikdə avtomobil qəzasına düşüb. Onların avtomobili məktəb avtobusu ilə toqquşub. Qadın oğlunun üzərinə atılaraq onu xilas etsə də, özü ağır kəllə-beyin travması alıb. Münirə yerli hospitala yerləşdirilib, sonradan isə London xəstəxanasına aparılıb. Yalnız minimal həyat əlamətinin göründüyü qadın vegetativ vəziyyətdə düşüb. Bir müddət sonra yenidən Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə gətirilib və əzələ tonusunun bərpası üçün fizioterapiya kursu keçib, lakin vəziyyəti düzəlməyib.

2017-ci ildə Əbu-Dabinin vəliəhd şahzadəsi Məhəmməd bin-Zahid Münirənin vəziyyətindən xəbər tutub və onun Almaniya klinikalarından birində müalicəsinin xərclərini üzərinə götürüb. 2018-ci ilin iyun ayında həkimlərin gözləmədiyi anda qadın huşa gəlməyə və bəzi səslər çıxarmağa başlayıb. O, 27 ildən sonra ilk dəfə oğlunun adını çəkib, bir müddət sonra isə danışıb və hətta dua oxumağa başlayıb. Münirə hazırda Əbu-Dabidə müalicəsinin davam etdirir. "Mən anamın tarixçəsini danışırım ki, yaxınları bənzər vəziyyətə düşən insanlar ümidlərini itirməsinlər, onları ölmüş saymasınlar. Bütün bu dövr ərzində həkimlər anamdan ümidin kəsildiyini və müalicənin mənasız olduğunu deyirdi. Lakin mən tərəddüd etdiyim zaman özümü onun yerinə qoyur və anamın vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün əlimdən gələni edirdim", - Münirənin oğlu Ömər Bəbər jurnalistlərə müsahibəsində belə deyib.

Narahat ayaqqabı ayaqda problem yaradır

Narahat ayaqqabı geyinmək ayaqda problemlər yaradır. Hər fəslin özünə uyğun ayaqqabısı var. Seçim zamanı rahatlıq və estetik görünüşə üstünlük verənlər də olur. Düzgün ayaqqabı seçimi səhhətin qorunmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Rahat ayaq, ilk növbədə, altı düz və ya ortopedik ayaqqabı geyərkən olur. Bəzi xəstəlik və problemlərin səbəbi məhz düzgün seçilməyən ayaqqabıdır.

Bu barədə məlumat verən Bakıdakı 15 nömrəli poliklinikanın həkim-dermatoloqu Solmaz Orucova deyib: "Keyfiyyətsiz ayaqqabı geyinən zaman ayaq tərləyir və göbək xəstəliyinin yaranmasına səbəb olur. Bundan başqa keyfiyyətsiz ayaqqabıların yaratdığı fəsadlardan biri təmas zamanı onların tərkibində olan kimyəvi maddələrin dəriyə keçməsi nəticəsində dəridə dermatit xəstəliyinin əmələ gəlməsidir. Narahat ayaqqabı həm də ayaqda döyünəklər əmələ gətirir". Müasir dövrdə bəziləri şişburun ayaqqabılara daha çox üstünlük verir. Barmaq uclarının əzilib-büzülməsinə baxmayaraq, gözəl görünüş üçün bəzən onları seçən xanımlar da olur. Bunu nəzərə alan həkim-dermatoloq deyib: "Ayaqqabıları çıxarılanda sonra ılıq su ilə dolu ləyənin içinə bir neçə xörək qaşığı duz tökülür. Ayaqları 20 dəqiqə həmin suyun içində saxlamaq damarlarda qan dövranını yaxşılaşdırır. Şişkinliyi aradan qaldırmaq üçün dabanların altında tennis topunu bir neçə dəqiqə yuvarlamaq masaj sayılır və rahatlayıcı təsir göstərir".

"Mançester Yunayted" üç futbolçusuna qapını göstərəcək

ingiltərənin "Mançester Yunayted" klubu növbəti mövsümdə UEFA Çempionlar Liqasına vəsiqə qazana bilməsə bəzi futbolçuların müqaviləsini yenidən nəzərdən keçirəcək. Mançester klubu qapıçı David De Xea, yarımmüdafiəçi Pol Poqba və hücumçu Romelu Lukaku ilə olan müqavilələri yenidən nəzərdən keçirəcək. "Paris Sen-Jermen" və "Real Madrid" 28 yaşlı De Xea ilə yaxından maraqlanırlar. Paris klubu İspaniyalı qapıçıya həftəyə 350 min funt sterlinq ödəməyə hazırdır. Pol Poqba "Real Madrid" və "Yuventus"a, seneqallı hücumçu Romelu Lukaku isə İtaliya klublarından birinə transfer oluna bilər.

"Mançester Yunayted" klubunun UEFA Çempionlar Liqasına vəsiqə qazanması üçün "Çelsi" və "Arsenal" klublarının 3 xal itirməsi vacibdir. Qeyd edək ki, Mançester təmsilçisi növbəti turda doğma meydanda "Mançester Siti" klubu ilə qarşılaşacaq.

ELAN

Sabirabad rayonu Qardaşkənd kənd sakini Ağayeva Meygül Abı qızına 1998-ci il 26 mart tarixdə Sabirabad rayon aqrar islahat komissiyası tərəfindən torpaq mülkiyyət hüququna dair verilən 0020 nömrəli dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

SƏS

Son səhifə

24 aprel

Tom Butçer: "Bakı şəhər halqası Formula 1 yarışlarına tam hazırdır"

Aprelin 23-də yerli KİV nümayəndələri üçün Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisinin keçiriləcəyi Bakı şəhər halqasına media-tur təşkil olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, media nümayəndələri əvvəlcə "Paddock"da görülən işlərlə tanış olublar. Formula 1 yarışlarının ölkəmizdə təşkilatçısı "Bakı Şəhər Halqası" Əməliyyat Şirkətinin yarış obyektinin tikintisi üzrə rəhbəri Tom Butçer bildirdi ki, üç aydan çox intensiv şəkildə işləyirdik və artıq yarışlara hazırıq. Hazırda bəzi xırda işlər görülür. Formula 1 və Beynəlxalq Avtomobil Federasiyalarının rəsmiləri də yarışa tam hazırdır.

"Çalışırıq ki, yarış əvvəlki illərdə olduğu kimi yaxşı təşkil edək. Yolları tam bağlamazdan əvvəl görülməyən bir sıra işlər vardı. Bəzi yerlərdə sədd və qapılar quraşdırdıq, rəngləmə işləri apardıq. Həmçinin künc hissələrdə təhlükəsizlik məqsədi ilə əlavə baryerlər quraşdırdıq. Hazırda da bu kimi işlərlə məşğuluq"- deyə Tom Butçer məlumat verdi.

Komandaların hazırda öz qarajlarını hazır vəziyyətə gətirməklə məşğul olduqlarını söyləyən avstraliyalı mütəxəssis qeyd edib ki, ötən həftədən başlayaraq komandaların yükləri hava, quru və su yolu ilə Bakıya gətirilir. Tezliklə pilotları da Bakıda görə biləcəyik. Sonra media nümayəndələri xüsusi avtomobillə Bakı şəhər halqasında dövrə vurublar. Xatırladaq ki, Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisi aprelin 26-28-də Bakı şəhər halqasında keçiriləcək.



Ronaldodan maraqlı paylaşım:

"Yalnız bir nəfər"



"Yuventus"un hücumçusu Kriştianu Ronaldo atmacalı paylaşım edib. Qol.az-ın xarici KİV-lərə istinadən yaydığı xəbərə görə, Turin klubunun heyətində A Seriyasının qalibi olmaqla, üç ölkədə - İngiltərə, İspaniya və İtaliyada çempionluq yaşayan ilk futbolçu kimi tarixə düşən portuqaliyalı superulduz qazandığı uğuru şəxsi "İnstaqram" hesabında "Yalnız bir nəfər" başlığı ilə paylaşmış. 34 yaşlı futbolçu fotonun altında sözügedən ölkələrin bayraqlarını da qeyd edib. O, bununla futbolda heç kimin edə bilmədiyini bacardığına işarə vurub. Qeyd edək ki, Ronaldo "Yuventus"dan əvvəl "Mançester Yunayted" və "Real"ın heyətində də ölkə çempionu olub.

Şarl Lekler: Ən sevdiyim traslardan biri Azərbaycandır

Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisi ərəfəsində "Ferrari" pilotları və komandanın rəhbəri Mattia Binotto Bakının mərkəzindəki maraqlı və mürekkəb şəhər trasında keçiriləcək mövsümün dördüncü mərhələsinin xüsusiyyətlərindən bəhs ediblər. Yeri gəlmişkən, bu komanda hələ ki, həmin trasda qələbə qazana bilməyib, onun ən yaxşı nəticəsi isə ötən il Kimi Raykonenin əldə etdiyi ikinci pillədir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, pilot Sebastyan Fettel deyib: "Altı kilometrlik bu trasda təqvimdə ən uzunməsafəli olan və bizim saatda 360 km sürətlə şütüdüyümüz 2,2 kilometr uzunluğunda düz yol var. Ondan sonra soldakı yavaş 1-ci döngədə intensiv əyləcə basılması tələb olunur. Köhnə şəhərin divarları boyu sərt yoxuşun olduğu rayonda trasın genişliyi cəmi 7 metrdir və bu məsafə Formula 1 maşınları üçün darısqaldır, sanki sapı iynənin ucundan keçirməlisən. İki maşın bu əraziyə sığmır və bu səbəbdən kimin kimə yol verəcəyini razılaşdırmaq lazımdır gəlir.

Bakıda maşının trasdakı yavaş döngələrdə yaxşı hərəkət etməsi üçün qanadların hücum bucağını tənzimləmək lazımdır, lakin bununla belə, düz yolda tam sürətlə irəliləmək və qaza basmaq mümkündür. Düzgün kompromis tapmaq isə heç də asan deyil". Pilot Şarl Lekler qeyd edib: "Ən sevdiyim traslardan biri Azərbaycandır. Bu tras sadəcə çox xoşuma gəlir və orada həmişə uğurla çıxış etmişəm. Yürüşdə qalib gələrək Formula 2 podiumuna qalxmışam. Ötən il isə Formula 1-də ilk xallarımı qazanmışam. Orada pilotluq etməyi çox xoşlayıram, xüsusən Köhnə şəhərin divarları boyu trasdakı bütün dar döngələrdə şütüməyi çox sevirəm."



Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492

<http://www.ses-news.az>

<http://www.sesqazeti.az>

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAc, SİA və AZADİFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600